VERONICA BALAJ

PUZZLE VENEȚIAN

Proză poetică

HESTIA

Prezentarea artistică a copertei:
Sebastian Moisa

© VERONICA BALAJ
© EDITURA HESTIA, 2007

All rights reserved
Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin
EDUTURII HESTIA
Reproducerea parțială sau integrală a textului,
pe orice fel de suport tehnic, fără acordul editorului,
se pedepseşte conform legii

ISBN 978-973-105-020-1

Printed in Romania

Cristinei, Andradei şi
Medanei-Patricia

BIBLIOTECA ELVEȚIANĂ

Lumina se îngustează şi se mărunţeşte până ce pătrunde între cărțile ticsite în rafturi.

Afară e altfel. Agresivă. Făloasă. Penetrantă. În ochi, în celule.

Despică şi umbra.

E semeață, alinătoare.

Cameleonică, ieri, în acelaşi perimetru se lăsase lovită în plin de ploaia vijelioasă. Pletoasă.

Ieri, era o mătase sfâşiată cu furie.

Dârdâiam în plină zi. Hainele încreţite de umezeală mi se încolăceau pe trup, mă strângeau.

Ploaia elveţiană îmi gheboşa mersul. Avea tupeu. Iar eu, nu-mi luasem umbrela. Asta m-a făcut să mă întorc din drumul spre bibliotecă.

Am lăsat ceasurile elveţiene să-i măsoare cu exactitate furia vineţie. Amestecată cu nouri.

Azi. În sfârşit, iată-mă în bibliotecă. Simt un soi de voluptate. Şi dintr-un motiv penibil, în afara senzaţiei pe care mi-o dă orice bibliotecă. E un mic orgoliu. Secret şi uşor

penibil ziceam, căci înaintând pe malul lacului, am rezistat perfidei frumuseți albastre. Nu m-am oprit. Cu îndărătnicie am refuzat să mă las copleşită de liniştea albastră. De arcada albastră dintre cer şi apă. Luciul apei seamănă cu obrazul unei femei trufaşe, sclipitoare. Am reuşit să mă arăt indiferentă.

Apa e mereu tânără. Şi când se zbârceşte în riduri mărunte din pricina vântului.

În schimb, cărțile din bibliotecă sunt sihastre şi prietenești. Prefer semnele lor încifrate şi întrebările asemenea.

Mă legitimez la intrare. Posed un soi de „carte d'identité" pentru doctoranzi. Intru respirând adânc aerul aristocratic al încăperii. Mă simt ca un cal în plin avânt, în libertate. Caut cărțile vechi. Mă opresc la o enciclopedie. De artă.

Umbra stufoasă a informațiilor, numele foştilor artişti, se înşiruie pe foile albe ale caietului meu. Pare că această mişcare de translație dintr-o pagină în alta, bulversează atmosfera încăperii.

Mă arcuiesc peste secole.

Escaladez versanți de întâmplări artistice.

Sunt într-o sălbăticie de informații. E ca şi când aş fi eu primul om care află atâtea. Primul cititor. Îmi curge prin vene o exaltare naivă. Săltăreață.

Ceasul elvețian de pe perete, oricât ar fi de precis, mi se pare că înaintează icnit. Tărăgănat. Bătrânicios.

Timpul real este doar cel trăit de mine. Zvăpăiat în interior. Mă îmbăt cu ispititoarea stare.

În sala de lectură la această oră, sunt doar eu. E ora mesei. Ar fi trebuit să fiu la Cité Universitaire, să aleg felul de mâncare dorit dintre cele expuse. Nici nu mă gândesc să renunț la teritoriul unde mă aflu.

Fiecare pagină e o nemărginire pe care trebuie să o străbat. Totul e să am încrederea că nu mă voi opri curând, că nu voi deveni şăgalnică, temătoare că nu voi reuşi să mă vântur prin epoci şi printre oameni care şi-au dat silința întru armonia universului.

Am în față pagini de un galben dezmierdător. Alteori, aspru, exotic.

Vechii artişti, pictori, gravori, prind viață în imaginația mea. Au priviri incandescente, încercănate. Sfredelitoare. Apoi se potolesc în visare.

Redevin tăioase.

Fulgerătoare. Magnetizante.

Până ce simt o mână pe umărul meu.

Tresar. Este un domn stilat, mic de statură, uscățiv. Îmi spune într-o franceză gâjâită că locul pe care mă aflu este al său. Mă gândesc în sinea mea că, poate în Elveția se cumpără şi locul din biblioteci, aşa că mă scuz, mă ridic luând cu mine şi *Enciclopedia* de culoare maronie cu dimensiunea unei plăci din lemn potrivită pentru un birou onorabil.

În sala bibliotecii nu suntem decât noi doi. Eu şi proprietarul unui scaun aflat chiar în primul rând. Ce m-o fi apucat să mă aşez popâc, la vedere, chiar în primul rând?? Dar iată că, de data aceasta, mi-am ales un loc mai retras.

Încerc să reînnod vraja întâlnirii cu foşti artişti tulburători. Frământați. Excentrici. Rău platnici, poate. Fanatici în ideile despre artă. Săraci. Violenți poate. Visători.

Nimic nu se mai leagă însă. Îl privesc pe furiş pe colegul meu din sala aceasta cu aer regal.

Domnului coleg i-a crescut între timp mustața. E roşcată, ba maronie, cânepie, cafenie, nu mai înțeleg nimic. Atâta că, văd bine, are mustață. Nu o avea la venire.

O mustață arcuită. Ascuțită.

Mă înțeapă în obraji.

Domnul citeşte şi el o enciclopedie. Dacă o doreşte chiar pe cea la care m-am oprit eu? De aceea pare vexat. Posomorât.

Îşi mişcă picioarele ritmic. Să aibă oare o proteză de la genunchi în jos şi să nu-şi coordoneze mişcările?

Ori se distrează de unul singur jucând step?

L-o fi trimis nevasta de acasă pe cât e de cicălitor… Sau o fi vreun însingurat cu mania lecturilor.

Mâinile-i sunt înțepenite într-un galben molatec, grețos.

Are obrazul scorojit. Lunguieț. Livid.

Blagoslovit îndelung de timp.

Am înțeles. E un avar. Paginile volumului se împuținează sub privirile sale.

Mănâncă literele, frazele.

Îl văd cum devine grăsuliu, bondoc şi nici nu se sfieşte.

Degetele sale au noduri cărnoase. Picioarele-i atârnă butucănoase. De unde erau subțiri şi jucăuşe.

Tuşeşte din pricina gustului de plumb, îl îneacă literele. Virgulele îi rămân în gât, le scuipă în barbă.

Domnul acesta e un avar care, în graba agonisirii, zdreleşte literele.

Transpirația lui le face vâscoase, de nedescifrat.

Mă hotărăsc să plec din biblioteca elvețiană, unde timpul este măsurat de un ceas elvețian exact, foarte exact şi ostil mie. Timpului meu.

Timpul meu trece peste mine alandala. Zglobiu. Înfricoşat uneori, trist câteodată, umil. Deloc exact.

E viu, trudit, vesel.

PUZZLE VENEȚIAN

Veneția în depărtare.

Încă mai suntem fermecați. Noi doi. Şi alții.

Lumea-i haotic de frumoasă. Haosul răscolitor ne dă o stare de exuberanță. Simțământ original, încercat pe cont propriu. Ireductibil. Îl urcăm cu noi pe vaporetto.

Balansul vasului şi al echilibrului nostru, ce iluzie de bine! Dumnezeiască. În depărtare bărcile în fața cărora ne-am pozat.

Niciodată nu-i destul albastru în apa mării din jur încât să nu-l putem privi.

Împreună luăm în stăpânirea ochilor întinderea. Pe vaporetto îmbulzeală reținută. Priviri senine, umeri dezgoliți, ochelari de soare, şlapi… Toate fac parte din regia momentului. Ne permitem să fim extravagant de indolenți. Poate ceilalți pasageri se simt puternici, triumfători.

Clipa se leagănă lin şi cantabil. În contrast, valurile agile copilăresc de schimbătoare.

Lipită de cabina timonierului, în picioare, stă o femeie deşucheat costumată. Şi cântă. O acoperă fustele puse una peste alta, viu colorate, poartă ciorapi în dungi stridente deşi e foarte cald.

E vopsită țipător pe față, iar la gât îi atârnă o mască venețiană pe care şi-o pune pe frunte şi ochi între cântece.

Valurile, cântecul, pasagerii de pe vaporetto vicleniți de frumusețea mării par, sub soarele pătimaş, piese dintr-un puzzle.

Încerc în gând să-l montez.

Adaug o pasăre albă. Într-un zbor răvăşitor.

Gânduri frânte.

Intervine fiorul fricii. Absolut nepotrivit.

Cântecul femeii se clatină penibil printre pasageri.

Alunecă uleios. apoi capătă accente viforoase.

Cei care înțeleg italiana râd cu poftă. Japonezii o fotografiază din toate unghiurile. Înțelegem şi noi că femeia are un repertoriu deocheat.

Un câine bine hrănit se uită chiorâş spre ea, gata, gata s-o liniştească prin câteva lătrături forte. Îl struneşte copilul, stăpânul de suflet, ținându-l cu botul lipit de piciorul său.

Câinele e singura ființă mohorâtă între pasagerii atinşi de febrilitatea călătoriei peste albastrul apei.

Nimic fals, usturător, duşmănos, amar. Or fi şi acestea undeva în lume, dar nu aici. Nu acum.

Pluteşte o nepăsare magică. Distractivă. Senină. Hotărât lucru, trebuie să fixăm momentul în cortex sau pe pelicula unor filme. În straturile memoriei îmi vor rămâne valurile. Într-un joc extatic. Şi neapăsarea de felul cum se mişcă minutele în puzzle-ul existențial.

Imprudent. Fatal.

Cântecul artistei ambulante şi-a schimbat ritmul. E languros, resemnat parcă. I se pare că n-o bagă nimeni în seamă şi începe singură să se aplaude. Apoi cântă cu voce alto: „Sunt grozavă, cânt pentru voi, neisprăviților, n-auziți?” Apoi strigă cântat, cu afectare: „Ooooo, marea…”

Hohote de râs. Iar ea renunță să se mai simtă ofensată. Își continuă nestingherită numărul.

Înserarea stă chiar în fața noastră.

Plutim şi lumina ei se clatină în acelaşi ritm cu noi. În jur un aer de un roşu patinat. Grav. Cu latența unei neliniști.

Nu ne tulbură vocea ei deja răguşită.

Înserarea a coborât pe vaporetto. O înserare sângerie. Schimbătoare în roşu patinat. Emană ceva febril, primejdios. „Trebuie să mai iau un medicament", îmi spui cu tremur în glas. Îți tremură şi genunchiul.

Vineții, valurile se zbat în neorânduială. Aritmic. La fel cu inima ta. Simt fiori glaciali prin şira spinării. E vară şi nouă ne este brusc frig.

Suntem două piese stinghere, piezişe în acest puzzle, în care eu, până nu demult, mă hlizeam prosteşte ca într-o fotografie pentru neuitare.

Minutele au o coadă fantasmagorică. Ni se înfăşoară în jurul gâtului.

Spuma valurilor e un vârtej de zăpadă topită. Cel puțin eu aşa o percep. Ceilalți pasageri de pe vaporetto, însă, transpiră. Ei sunt totuşi în plină vară iar noi, singurii, am intrat într-o stare friguroasă, anormală. Bine că nu ştie nimeni ce ne frământă. Am devenit aspri, încruntați. Medicamentul nu-şi face efectul aşa de repede pe cât am vrea. Mă rog în gând să ajungem cu bine la mal, să păşim cu bine pe pământ. Pământul ne va da siguranță.

Ne-a pierit pofta de a ne crede liberi, frivoli şi indolenți.

Albastrul mării ne strepezeşte privirile. Se lăbărțează peste noi. Dacă ne va sufoca???

Frica e ipocrită. Ne face cu totul altfel decât eram acum câteva momente. Un atac de cord pe vaporetto ar complica

enorm lucrurile. Resping rapid gândul rău. Îl arunc în largul mării ca pe o gânganie periculoasă, îl văd cum se zbate, se afundă în adâncuri!

Mă mai rog încă, mecanic: „Doamne, dă să ajungem cu bine la hotel… la adânci bătrâneți…” Tu ceri apă. Bei… gogâlț…, gogâlț… odată cu lichidul şi frica. O bei, ştiu fără să-mi spui.

Starea de bine s-a descărnat.

Pe umerii noştri atârnă, scheletică, rece, jilavă, teama.

Acum, cântecul femeii ne irită. Ni se pare dizgrațios de voluptuos. Ea, însă, râde singură de ceea ce spune şi lălăie impudic.

Nimic nu ni se mai pare nici măcar agreabil.

Apa mării muşcă din acest puzzle încropit pe vaporetto.

E târziu. Suntem fragili. Dezarmați în fața fricii.

Doar frica e temerară.

Solemnă. Spontană. Clară.

Piese dintr-un puzzle imaginat se zvântură fără noimă.

DANS TÂRZIU ÎN NOAPTE

Pluteam.

Într-o stare de imponderabilitate. Fără griji. De la etajul 47 al restaurantului rotitor, New Yorkul se vedea în fragmente. Şedeam pe scaune şi, în timp ce observam lumea din jur, sau vorbeam, ne învârteam lent, imperceptibil. Pluteam de-adevăratelea.

Nu-aveam decât să ne credem păsări.

Sfioase. Mirate că o parte din oraş se poate mişca în timp ce noi stăm locului.

De fapt, era invers. Noi eram cei în mişcare, cu tot cu podiumul pe care ne aflam.

Clădirile rămâneau la locul lor, bine fixate pe terra.

Lumină versatilă. Clar obscur.

Contururi şovăielnice în unghiul creat între mişcare şi static. Nici un pieton nu tulbura mersul nostru rotitor prin Manhattan.

Puteam crede că suntem nişte păsări îmbătate de o licoare anume.

Eram aşezaţi pe scaune, dar parcă ne-ar fi purtat pe sus o beţie sau o ispită rară.

Totul era fugar, trecător. Şi ce ne pasă?

În stradă, în case, jos, pe pământ, mult mai jos de zborul nostru lent, viaţa se încrunta, se zbătea, chiar dacă era noapte. Oraşul acesta nu doarme niciodată deplin.

Viaţa de dinafară se derula îngrijorată, scofâlcită, arogantă, subţire… în toate ritmurile posibile. Greoi, sigur, extravagant.

Oamenii amăgiţi, ciuruiţi de clipe, se credeau, ca totdeauna, învingători. Ori, singurii fericiţi, îndureraţi, dezamăgiţi, inventivi…

Noi însă eram plutitori cu adevărat. Nu ne oprea nimic să credem că ne-au crescut aripi… aşa, ca o coloratură de moment. În faţa ochilor aveam o scenă, un ring. Rotitor desigur. Dar într-un ritm mai accentuat decât locul unde ne aflam noi. Clienţii acestei corăbii fantasmagorice.

O corabie încărcată cu păsări.

Pe ring se dansa frenetic. Un singur dansator nu prindea ritmul şi se împiedica. Nu se dădea bătut. Uscăţiv cum era, avea mobilitate, suplеţe, aşa că se strecura cumva lejer printre ceilalţi. Între atâtea femei, doar una era otova, dar dansa lasciv, fără complexe, sfidător. Cu mişcări în cascade lente, dar legate între ele... Se voia o clipă admirată tocmai pentru puterea de a sfida impresia produsă. Atrăgea atenţia. De aici, de pe locurile noastre fixe şi totuşi rotitoare, ni se părea că cei de pe ring sunt nesocotiţi, buimaci, bezmetici în mişcări. Şi liberi. Înfrăţiţi câteva momente prin muzică, bucurie şi nonşalanţă. De altfel… nimic deocheat. Au dreptul să se rotească şi ei odată cu ringul de dans şi, de aici, toata beţia fermecătoare.

Rigorile care i-ar încorseta, sunt mărunt tocate în paşii de dans.

De la masa noastră se ridică Tibi, prietenul care ne adusese aici.

Intră pe ring.

Cu alura unui lord. Înalt, suplu, elegant. Reținut în mijlocul vacarmului produs de bătăile ritmice din picioare, de brațele în mişcare, fiecare în alt fel. Era o voioşie contagioasă.

Mâini butucănoase, fragile, umflate, grațioase sau cu pielea încrețită se avântau în joc.

Muzica umfla stările sufleteşti ca pe nişte corăbii pornite în larg, la întâmplare.

Nimic molatec, plictisitor, lânced. Nimic bătrânicios.

Tibi s-a convins rapid. Nu trebuie decât să crezi în clipa prezentă şi totul poate decurge neaşteptat de bine.

Nimic nu trebuie cântărit acum.

Este octogenar şi-n clipa aceasta nu mai vrea cumpătare. Îşi făcu loc în mijlocul ringului de dans. Începu cu mişcări largi, elegante, bine strunite.

Partenera sa era doar muzica.

Îşi scoase puloverul de un roşu aprins. Roşul de flacără, se învârtejea deasupra capului său, în mişcări alerte, exersate parcă înainte. Cu o precizie care nu ieşea din ritmul muzicii. Ceilalți dansatori se retraseră spre marginea ringului. Aplaudau.

Participau la clipa dansului roşu.

Dansul de-a viața.

Fiecare se voia părtaş la un spectacol inedit. Dintr-o dată deveniseră actori şi spectatori deopotrivă. Jocul era vitalizant.

Nu mai conta rotirea peste Manhattan.

Toată lumea privea halucinanta perindare a Manhattanului prin fața ferestrelor. Ei înşişi puteau pune în mişcare o suită de trăiri.

Viața însăşi se rotea deodată cu ei. Peste Manhattan.

Tibi dansa frenetic. Învârtea pulovărul roşu ca la o coridă.

Era corida lui cu încă o clipă de viață.

O atrăgea spre el… o incita. O ataca. O întindea, o alungea.

Iată, clipa este o bucată de elastic viu colorată.

Împrăştie reflexe fierbinți.

Clipele mohorâte, grase, otrăvitoare sunt în altă parte a lumii.

E groaznic să fii mohorât şi zbârcit.

Viața-i sfântă, pare a spune Tibi.

„Clipa de acum e şi sinceră şi ipocrită. E de nepovestit… De nestăpânit…”

Ritmul se zbate între pereții fragili ai secundelor.

Iluzia că vârsta poate fi sfidată are culoarea flăcării. Aplauzele continuă. Când muzica s-a oprit, Tibi îşi încetini mişcările.

Mai păstra în urechi un ecou.

Apoi, avu impresia că ringul de dans era o moară care se învârtea periculos, strivind sunetele muzici şi paşii dansatorilor porniți din nou.

Ridică paharul către cei din jur, să vadă, nu cumva licoarea de culoare vişinei coapte se va prelinge peste lume, sufocând-o?

Se lăsă relaxat pe spătarul scaunului. Vedea în fața ochilor, femei demențial de vesele… în mişcare dansantă doar pentru el, gata să-l atragă în joc.

Nu se întreba dacă-i o halucinație sau o voită alunecare în vis…

Doar o scurtă licărire de îndoială… Și totul se învârtea din ce în ce mai rapid…

ÎN ASCUȚIȘURI DE OGLINDĂ

Se vede catedrala. Pare o navă de lumină.
Turnurile sunt înfipte în negreala cerului.
În jur, fantomatic, brazii. Străjeri prudenți.

Din această poziție unde mă aflu, în balconul nostru sigur, şi el simțea lumina fierbinte pentru ochi venită dinspre catedrală.

Se prea poate că siluetele copacilor să i se fi părut lugubre.

Mâini noduroase, crengile. Crescute brusc, întinzându-se acaparatoare până la gâtul său.

Nu mai putea respira.

Lumina îl înconjura tulbure. Se unduia temătoare.

Şi ea. Şi el temător.

Teama izvora de undeva de sub rădăcinile copacilor.

Răsfrântă în crengi bizare, înțepătoare, țâșnind din adânc. Spre gâtul. Spre respirația lui. Se sufoca. Se sufoca.

Panicat, scuipa în aer.

Se apăra.

„Tutule, nu mai scuipa în ochii nopții” ziceam râzând fără să știu că, poate, rădăcinile copacilor ieșeau în calea privirii lui într-o cavalcadă haotică.

Terifiantă.

Amenințătoare.

Cu perversitate, moartea își arăta colții, fără să bănuiesc.

Respirația hoaștei trecea fulgerător prin părul lui albit, electrizându-l într-un șuier paralizant, nedefinit.

Răscolit, mai avea puterea s-o scuipe.

Disprețuitor. Nu revoltat. Atâta că o scuipa și pleca în casă. Strangulat de ceva instinctiv, inconștient.

Frica obscură îl făcea tăcut. Biruit. Fără să mai despice întrebarea de ce lumina catedralei i se arată stranie, vibrantă, înspăimântată ea însăși?

Înțepătoare, zadarnică, se depărta parcă de privirile sale.

Ar fi preferat-o violentă, mistuitoare, covârșitoare.

Să creadă că poate fi brusc dezintegrat de lumina din fața sa.

Dar ea se insinua evazivă, gravă.

Turnurile catedralei se alungeau, se subțiau în forma unei rochii de mireasă.

Din ce în ce mai transparentă se topea în lumină.

O ceremonioasă frică îl ataca cât să scuipe și să plece făcând o rotire pe călcâie.

*

* *

Din locul unde stau, ușa catedralei ajunge până în dreptul răsuflării mele. E ceva straniu. Galaxiile intră într-o competiție cu imaginația mea. Știu că nu-i nici o scofală în aiureala asta. Și totuși… mă revăd la nunta Doinei.

Isaiia dănțuia printre bătăile accelerate ale inimilor noastre.

De emoție, transpirau și chipurile din icoane.

Mirii, preotul și nașii, înfăptuiau ritualul în pași lenți. Isaiia dănțuia după un legământ.

Rochiile unor foste mirese flutură acum în fața ochilor mei. De aici, din miezul clipei unde m-am proțăpit cu toată naivitatea, văd scena rochiilor dansând într-un vârtej dezmățat, sfidător, furtunos.

Rochiile fostelor mirese dansează ca niște păpuși trase de sfori. Continuă să fie provocatoare, în mișcări imprevizibile. Frivole. Dezlănțuite. Nebune de fericire se perindă în lumină și mă zăpăcesc.

Păsări exotice, agresive sunt.

Se ciocnesc unele de altele… nu au altă identitate decât albul sidefat.

Nu mă pot desprinde de spectacolul terifiant. Unele, copleșite de cine știe ce greutate venită din văzduh, se zbat și cad. Aș vrea să le salvez.

Bucăți din hainele fericirii cad fără să mai apuc să intervin.

Or fi îngeri derutați în căutarea noilor suflete pe care să le stăpânească??

Unele rochii, irezistibil atrase de înălțime, urcă, urcă, până ce se pierd. Cele care-și mențin un oarecare echilibru, își flutură poalele fără jenă.

Foste pompoase, acum timide, duios împleticindu-se printre pașii stăpânelor, au devenit trufașe.

Prefăcute.

Dezbină amintirile.

Reintru în cadrul fotografiei de la nunta Doinei. Un grup imprudent de încrezători în bine.

Mătuşa Vica se desprinde din rama fotografiei, parcă ar fi avut un motiv special să plece mai repede, înaintea tuturor.

Acum are mintea răvăşită. E închisă între patru pereţi de către cei dragi. Altfel, ar pleca şi nu ar mai şti să se întoarcă. Se uită în oglinda ferestrei. E mulţumită. Şi-a tăiat într-o zi părul în cea mai ciudată formă posibilă. Stă ţepos. Aduce cu o sperietoare de ciori. Ce dacă a fost o femeie foarte frumoasă şi curtată??

Pielea de pe obraji s-ar putea decoji, pergamentoasă cum e, ar putea să se împrăştie pe covor…

Întinde mâinile…

Nu poate atinge lumea pe care şi-o imaginează şi asta o scoate din sărite. Urlă.

Lumea de dincolo de pereţi nu se sinchiseşte.

Doar se hlizeşte. Se scălâmbăie fără ruşine în mintea ei.

O atacă în plin.

Râde parşivă.

Vica se vrea din nou înrămată, o fotografie cuminte să fie.

Transpiră. Nu mai înţelege nimic. Se holbează la ea un chip fixat în sticla ferestrei.

Îi înţeapă privirile.

Se refugiază instinctiv într-un colţ al camerei.

Se crede închisă într-o rulotă.

Lumina-i mototolită în jurul său. Ca o mătase boţită îi alunecă peste faţă, printre degete.

Adoarme tulburată.

Când se trezeşte, găseşte ceva mai bun de făcut. Se va dichisi. Asta-i o monomanie, zic medicii. Se îmbracă şi se dezbracă de zeci de ori pe zi. Cu gesturi de marionetă. Scurte. Frânte.

Lumea ei se asamblează din gesturi reflexe.

Incomplete.

Se asamblează şi se dezasamblează la loc.

Încearcă rochia de mireasă a nepoatei sale. Încearcă zadarnic să intre în dimensiunile total nepotrivite. Se irită din nou. Bate cu pumnii în uşă.

Lumea de dincolo de pereţii aceştia nu are urechi.

Vica se răsteşte la nişte vedenii. Scandalizată, plânge.

Sfâşie mătasea rochiei.

Bucăți albe ca nişte păsări zboară prin cameră, apoi, pe fereastră.

În rama nopţii, vocalele dublează consoanele vocii sale dezacordate. Aleluia, Aleluia.

Isaiia dănțuieşte ori de câte ori este momentul.

VASELE CERULUI

Ne prinde înserarea.

Se aşează noaptea pe umerii noştri dacă nu ne grăbim. Vom fi în luptă cu vântul care se întețeşte şi poate isca felurite situații neaşteptate.

Aici, în vârful dealului, unde ne aflăm, totul e posibil.

Chiar şi nebănuitul poate deveni real.

Tocmai am ieşit din strânsoarea zidurilor mănăstirii. Cât a mai rămas din ele. Sunt vechi de peste trei secole. Nişte ruine adevărate.

În epoca romantică ar fi însemnat altceva.

Stare poetică, meditație, reverie odihnitoare.

Vax pentru mileniul nostru.

Iată-ne transpirați, storşi de oboseală, după ce am explorat fostul spațiu sfânt.

E un loc detectabil geografic. Pe dealul unui sat din Caraş.

Suntem trei siluete insolite: eu, tânărul preot Isac şi ajutorul său, un băiat cu alura unui iepure aflat în fața pericolului.

Zidurile de colea, chiar pot fi un pericol.

Învinețite pe alocuri.

Parcă ar fi o ființă bătută zdravăn de ploi, vântoase şi ani.

Gata să ne cadă în cap.

Par nişte braţe ciuntite, aceste ziduri scheletice.

Cărămida zgâriată, scobită, crăpată mai apără încă foste încăperi.

Sacre.

Altarul, de pildă. Nu mai vorbim de osuar.

Aerul se prelinge peste pereții îmbătrâniți.

Le mângâie vechimea.

Ca o blagoslovire necesară.

Paşii noştri, deloc serafici au spart tihna plutitoare.

Între zidurile fragile, prezența noastră-i un afront plin de vigoare.

Preotul Isac nu are decât douăzeci şi opt de ani şi toată imaginația foştilor slujitori bisericeşti din acest lăcaş. Îşi doreşte să refacă mănăstirea. Fotografiază zidurile livide pline de mucegai. Coridoarele devenite catacombe. Păşeşte agil, dibaci. Ajutorul său e mai şovăielnic în mers.

Mă minunez de vânătăile zidurilor, de povestea lăcaşului şi mă gândesc la proiectul de renovare. Se spune că fostul edificiu l-a construit un bogat al locului. Cred. Zac în osuar toți membrii familiei ctitorului. Şi fiica lui cea mai mică. Povestea continuă. I s-au furat bijuteriile din mormânt. Brrr.... ! sinistru!

Ieşim în aer liber. Legenda singură se plimbă rebelă, liberă între vremuri.

Vântul sfâşie o creangă dintr-un copac. Mi-atinge umărul. Nu apuc să mă feresc la timp.

Între ziduri era un aer cernit, mohorât dar nepericulos. Aici însă vântul îmi dă senzația că suntem nişte intruşi.

Care vor să ferchezuiască o legendă în culori moderne.

Ca la un semnal, ne uităm unul la altul. Noi trei. Preotul Isac, eu şi ajutorul său avem feţele alungite. Îngustate.

Suntem întrucâtva nişte pângăritori.

Preotul Isac îşi lasă anteriul în voia vântului.

Văzuţi de către cineva de jos, de la baza dealului, părem trei arătări înviate din vechea legendă a mănăstirii.

Siluete flexibile în bătaia vântului.

Nimic încremenit.

Pare că totul a intrat în mişcarea vieţii.

Săculeţele cu oase pe care preotul Isac le-a cules la venire, urcând noi printr-un şanţ plin cu oseminte, vântul i le flutură în mână. Asemeni unui avertisment.

„Doamne milostiveşte-ne!" şopteşte preotul.

Îl aprobăm cu gândul.

Osteniţi şi de drum şi de vinovăţie.

Cu ce drept am cules noi rămăşiţele unor oameni care odihneau în locul hărăzit lor? În drumul spre mănăstire, preotul le-a şi sortat „Asta-i de la nas" zicea. „Asta-i de la mandibulă". Toate de un fel într-un săculeţ.

Ca într-un vas al cerului.

În care nu se ştie exact ce se află.

Oricum el va face o slujbă de pomenire.

Ştiţi ce-am visat? întreabă preotul. Se făcea un şir de trupuri viguroase, care fleşcăite, care uscăţive dar fiecare-mi strigau ceva. Fiecare îmi arunca vorbe revoltate, pline de ură. Cuvintele-mi zburau pe lângă urechi.

Luau forme de copaci scoşi din rădăcini, gata să mă lovească.

Figuri de femei descărnate dădeau să mă îmbrăţişeze, mâinile lor rămâneau lipite de mine. Mă cutremur încă, spune privind vinovat săculeţele cu oase.

Vântul se întețește.

Acum preotul Isac pare atins de o gheară nevăzută.

Se tot fereşte din calea unui atac imaginar, hidos, deşi a avut cele mai bune intenții atunci când a încercat să reconstituie părți din trupurile umane găsite printr-o întâmplare acolo, în drum spre vechiul lăcaş.

Barba lui neagră are firele de păr încârligate, țepoase.

Pare că o forță îi strânge mandibula. Apoi intră într-un tremur.

Şi-ar dori să se arate din senin o scară a lui Iacob.

Sau orice. Numai să fie scos din acest vârtej roşiatic din fața ochilor săi.

Vinețiu după o clipă.

Neguros. Apăsător.

Se simte strâns în brațele unei furtuni colorate.

„Doamne, dar mănăstirea cine o mai renovează dacă... ?"

Nu-şi termină întrebarea care-i fragmentează gândul. Se simte nevrednic. „Doar n-am spus vreo blasfemie. Am fost hapsân. Atât. Am vrut glorie. Să se vorbească despre mine cum am reînviat eu un lăcaş sfânt. Asta-i semeție. Doamne iartă-mă!"

Are senzația că i-au apărut pe corp semne de pecingine.

Precum au zidurile în paragină.

Îşi simte pielea scorojită. „Sunt un Mefisto. Urât, infirm, netrebnic".

Săculețele din mâini îi scapă şi alunecă de-a rostogolul.

Nu mai pricepe ce-i bine şi ce nu. Aleargă totuşi să le salveze. Ajutorul său, băiatul, fuge şi el după un săculeț de parcă ar fi plin cu aur şi arginți.

Reuşeşte să le recupereze.

Preotul Isac le ridică şi mi le arată ca pe un trofeu.

Trăim, o ştim, în epoca tehnicizării. A marilor descifrări ştiinţifice. Dar nu putem afla ale cui sunt rămăşiţele omeneşti, din săculeţele acestea.

Îl încurajez pe preot cum pot. Vreau să-l feresc de gândul copleşitor al păcatului: „Măcar nu le vor mai împrăştia plugurile sau tractoarele care trec pe aici, părinte !”, spun. „Poate ar fi bine să mai salvăm ce se mai poate”.

Paşii preotului Isac se împotmolesc în pământul reavăn. Are silueta subţiată. Până la linia mirării.

Îl ajutăm să culegem şi să sortăm alte rămăşiţe osoase din şanţul care nu se ştie pentru ce a fost săpat. Şi nu se ştie dacă aceste relicve vor fi adăpostite de vreun muzeu.

Până una-alta noi suntem recuperatorii unor semne.

Semne lăsate de nişte necunoscuţi trişti, trudiţi, vrednici, nevinovaţi. Sau dimpotrivă: criminali, hoţi, sfidători de credinţă şi morală.

Apuc osul unei foste mâini, probabil.

E rece. Umed. Ciung.

Lucrăm toţi trei. Neacademici în simţăminte.

Îmi vine să vomit. Apoi mi se înfierbântă capul.

Măcar ştiu că preotul Isac le va face o slujbă şi va aşeza săculeţele cu rămăşiţele unor anonimi din osuarul vechii mănăstiri.

Pentru restaurarea căreia va trebui să fie cineva realist şi exact.

Secolul e plin de reuşite pătrate, scheletice, stufoase, viforoase ori străvezii.

Ca şi fantasmele nopţii ce vine.

ZEDA

Cânta lălăit. „Sunt Zedaaa… mă cheamă ZEDA…”

Îşi leagănă paşii într-un dans frânt. Trecătorii pe care-i întâlneşte în cale nu se arată prea interesați de apariția aceasta insolită.

Ea simțea însă nevoia să-i scandalizeze, aşa că strigă în urechea unui bărbat pirpiriu, care tocmai trecea pe lângă ea: „Sunt Zeda!”

Bărbatul sări că ars. Bombăni ceva de genul „e nebună, Doamne fereşte’’.

Zeda nu se sinchisi. Încercă o piruetă. Picioarele ei slabe, lungi, fără vlagă n-o mai ascultă ca altădată. Se simți brusc moleşită. Se sprijini de gărduleţul din preajmă şi strigă, de parcă cineva ar fi provocat-o: „Nu mă voi lăsa cu uşurință… Sunt încă un nume mare: Zeda, balerina… o mare balerină!”

Avu o clipă impresia că este protagonista unei secvențe cinematografice: îşi aminti, de-a valma, aplauze la scenă deschisă, lumini, poante, rochii. Instinctiv, îşi privi picioarele. Îi veni să arunce cât colo sandalele demodate şi se simți ruşinată de ea însăşi.

Din nou, un acces de voință. Rosti apăsat şi tare: „Cred încă în viața meaaaa”.

Un accept ferm, de parcă ar fi fost la cununia civilă cu propriul său destin. De cununat, nu reuşise, dar nici nu se

străduise prea mult… libertatea, asta contase mult mai mult, scena i-a cerut mereu fidelitate.

Se gândi că, din toate serile sclipitoare trăite de ea, trebuie să fi rămas ceva, un firicel care să o țină dreaptă, mândră. De fapt, din mândrie a şi plecat din apartamentul pe care-l împarte cu fosta ei colegă de scenă… Mira… O japiță… o scorpie… Care o scoate din sărite de câțiva ani buni. Ce mâzgă, să împarți acelaşi spațiu cu o ființă grobiană, fără caracter… chiar dacă ai cameră separată. Este mizerabil. O apucă o disperare şi un vârtej care i se plimbă prin stomac. Ar fi vrut să rupă sau să spargă ceva. Nu avea la îndemână decât un regret de forma unui stilet în mişcare. Nu ştia dacă o sfâşie el pe ea, sau invers.

Regretul ia forma unui bebeluş isteric, năbădăios. Înțelese. Copilul. Copilul pe care ar fi trebuit să-l nască, să-l iubească… În ultima vreme îi revenea tot mai des în minte.

„Doamne, sunt demonică, degeaba emoții cu carul…

Am fost o flacără.

Am strivit clipele sub picioare, necruțător. Cu o bucurie vulgară, egoistă.

Am fost lacomă, Doamne, lacomă de bucurii.

Care acum, sunt nepăsătoare… Nu le pot porunci să revină.

Dacă aş fi păstrat copilul, un băiat ar fi trebuit să fie…

Doamne, dacă aş fi fost molatecă, ascultătoare, aş fi înțeles cât însemna copilul…? Promit să nu mă înverşunez. Nu mai am pentru ce… dar, te întreb, băiatul meu ar fi fost pasional, plin de talent? Aşa-i, Doamne, că acolo, în împărăția ta, pot să-mi închipui că voi avea copilul? Acolo totul este posibil… Îmi voi construi o căsuță din puf, cum e pe acolo?

Copilul va fi şi el din ceva pufos? Dar va avea oare sclipirea patimii vieții mele, dansul?

El nu va fi parşiv, ca mine, în trăiri. Va fi magnific.

Fără sfruntare.

Ar putea dansa în numele tău… eu îl voi învăța pașii…

Acolo poate sunt colorați… Sidefii, sinilii, plini de tâlcuri…

De ce să nu danseze în numele tău?

Fără orgolii, cum am păcătuit eu…

Ar putea fi patetic şi divin.

Fără înfrângeri şi pustiiri sufleteşti… Spune, Doamne, voi avea din nou şansa unui băieţel? În chip de înger poate fi, nu contează, doar să cred că este al meu… Unul din puf, precum se zice că sunt trupurile acolo. Va fi, cu voia ta, se înțelege, faimos, va dansa mai bine ca nimeni altul.

Dansul, Doamne, e parte din mişcarea lumii… tu ai lăsat mişcarea în univers.

Viața nu e lâncezeală. Pietrele şi ele, cică, au o mişcare a lor, în interior.

El va fi pătimaş cât trebuie ca să iubeşti viața.

Doar e şi acolo viață…

Sper să fie prin ea şi puțină nesăbuință omenească.

Fără chip şi trăire, nu cred că are sens nimic…

Tu eşti înțelepciune nepătrunsă, ce tot bâigui eu, care am pierdut şi pașii de care mă sprijineam în viață?

Totuşi, îngăduie, te rog, întrebarea, băiatul meu va fi frumos?

Fără frumusețe… iertare, Doamne, eu nu pot respira… Va fi frumos?

Sluțenia nu e creația ta… cred eu…

Va şti să zboare, îl voi învăța eu, va şti să meargă şi să ticluiască vorbe frumoase”.

Stă sprijinită de gard şi vorbele sale se agaţă de câte un trecător, care se uita mirat…

Nimeni nu se opreşte însă.

Zeda se crede împăcată şi cu divinitatea. Pactul e ca şi pecetluit.

Nu o revoltă faptul că nu o asculta nimeni dintre cei care ar trebui să ştie preţul artei. Îşi mai aduse aminte de o mică precizare… Importantă pentru liniştea ei.

Vorbea tare, fără nici o reţinere. Lumea nu există în flexibilitatea gândurilor ei.

„Aaa, Doamne, am uitat, pe Radu să nu-l amesteci în treaba cu copilul… o fi fost să fie tatăl lui, dar… de fapt, nu cârtesc, dar el a vrut să refuz copilul… Nu-l urăsc, ştiu că ura e nepermisă acolo sus, şi nici aici nu prea am avut timp de gustul ei… Ştii bine, Radu a preferat pe alta, iar eu, Zeda, a trebuit să plec de una singură unde s-a putut… Şi nu s-a putut decât în formula asta greţoasă… Cu Mira în aceeaşi locuinţă. Mai bine pe stradă, aşa hoinară…"

Împăcată cu sine, se repezi ca în glumă spre o fată care tocmai trecea, întrebând-o:

„Poţi găsi un titlu de spectacol? Balet, domnişoară, balet să fie", rosti Zeda pe neaşteptate.

„Fata, cam zdupeşă", se miră zâmbind peste umăr. Sânii acesteia străpungeau bluza iar asta o înfurie pe Zeda ca şi când ar fi fost sfidată. Ea nu a avut sâni, nici nu şi-a dorit. Cum ar fi fost să-i fluture pe scenă ca nişte baloane? Dar acum, o înfurie sănătatea obraznică a fetei. Se consola…

„În schimb, am avut totdeauna graţie, ţinută elegantă. Zveltă. Vai de mersul ăsteia…" îşi zise în gând, întorcându-i spatele fetei, care izbucnise într-un râs zeflemitor.

Zeda o depăşi. O lăsă în urmă cu tot cu râsul ei.

„Câtă lipsă de inspirație în lume”, şopti.

„Câtă platitudine”.

De cum intram pe holul operei simțeam un flux cald, ceva care mă făcea să văd lumea în mişcare şi în culori binefăcătoare. Era palpitant.

Mai pot experimenta dacă vreau… pot intra când alții repetă… pot să stau nevăzută şi să mă simt precum îmi cade bine…

Un cal de curse în plină acțiune.

Un leopard liber, tânăr…

Afară, acum, e frumos, tramvaiul merge drept pe şine, dacă ar lua-o razna, către apă… vatmanul să încerce să-l redreseze, pasa-gerii să fie speriați, ar fi ceva cu mult mai interesant. Mai palpitant.

Păşeşte precaut.

Cu paşi strâmbi.

Paşi sugrumați. Care saltă aiurea. O doare glezna. Dar nu se lasă. Merge.

Fără țintă precisă.

Se opreşte brusc. „Vă simțiți rău?” o întreabă cineva.

„Eu? De ceee?’’

Se uită cu reproş la cei cu care se intersectează. Îşi ia un aer trufaş. Un, doi, trei, va ridica piciorul, va face o piruetă, cine ar putea să-i stea împotrivă? Dacă ar avea măcar pe unul din foştii parteneri de spectacole…

S-au împrăştiat care pe unde, unul e plecat în ceruri chiar de săptămâna trecută… Oare mai dansează şi acolo?

Dacă are trupul uşor, ca din nori, poate face spectacole întru desfătarea îngerilor.

Lumea-i artă în mişcare.

Şi lui Dumnezeu îi place mişcarea în ritmuri frumoase, artistice, schimbătoare.

„Am o consonanță cu divinitatea, asta o ştiu…” gândeşte mulțumită.

„Nu am nimic să-mi reproşez. Nu vreau amintiri.

Nu mai vreau.

Doar dansul. Să mă bântuie.

Dansul e ceva neduşmănos. E un flux de impresii tandre, ca în preajma ta, Doamne”.

Dansul e flacără.

Nu răneşte.

Nu agresează. Nu atacă.

E pământesc, şi viu şi nedefinit. O minune terestră şi divină.

Dansul nu pustieşte.

Sunt Zeda…

E cordial.

Uneori, cutremurător fără să doară.

E trist, trivial, viguros, autentic. Precum viața…

Zeda a ajuns în mijlocul străzii. Claxoanele o scot din starea de până acum, o derutează, o irită. Cineva-i aruncă o înjurătură.

Se întristează. Se îndreaptă spre parcul din apropiere. Caută o bancă liberă. O preferă pe cea mai retrasă.

Va dormi aici… E linişte. Fără Mira. Va fi aşa de bine şi linişte.

În rotundul lacrimilor, vede pirueta unor spectacole. Rotitoare, aplauze şi emoții trăite ies la iveală, dau buzna în lumină. O căldură persuasivă-i învăluie trupul.

POETUL ŞI SIBERIA

„Mare jigodie-i şi lumea asta! Cu regulile ei cu tot. Te face şi te preface de nu mai ştii cine-ai fost, unde ți-e locul”.

Iura scuipă scârbit. Furios.

„Am ajuns un hârb. O umbră hârbuită”.

Ciuruit de gânduri neputincioase.

Uite-le cum înoată prin albul acesta pufos!

Deşănțarea albă din jur mă face să crăp de monotonie.

Parcă-au căzut în preajmă şi s-au făcut praf alb toate aripile îngerilor cuprinşi de somnolență.

Albul zăpezii siberiene îl scoate din sărite de peste cinci ani de când îşi petrece aici zilele.

Într-o istovitoare scoatere din viața lui de dinainte. A scris disprețuitor, cu dușmănie împotriva puterii.

Iura calcă trufaş albul sub tălpile boncancilor de uriaş.

Respirația şi-o simte grețoasă.

Aerul dat pe nări se preface în fuioare subțiri, albicioase.

„Parcă-mi ies mațele. Şi ele cred că sunt tot albe”, îşi spune cu furie.

Propriile-i gânduri sunt nişte dihănii cu care se tot ia la trântă când vede doar copaci, zăpadă şi barăci. Zgomotul ascuțit al drujbelor taie dușmănos şi aerul.

Ultragiază şi frigul. Darmite urechile omului!

În duminica asta păşeşte mai altfel spre baraca lui Vasea (de fapt, el e Vasile acasă). Simte o şovăire paralitică în mers.

Şi gândurile. I se împiedică în albul nesfârşit.

Se gârbovesc.

Le-ar lua de gât ca pe nişte dihănii. Le-ar sugruma.

„Că tot dăm nas în nas cu moartea şi noi şi gândurile noastre. Amăgeli".

Iura îşi aude glasul râşcâind aerul.

Cuvintele au colți de ferăstrău. De drujbă. Îşi îndeasă căciula cu urechi îşi acoperă gura cu slinosul de fular dungat.

O clipă vede albul zăpezii dungat.

„Vicleana! Ipocrita asta albă îmi pune vederea într-un neastâmpăr dureros. Mă văd ca un copac uscat, înnegrit, singurul punct negru în întinderea albă!"

Un rânjet contrastant.

Grozavă tranzacție cu viața am mai făcut!

Tăiem cu drujba trunchiuri de copaci.

Ucidem frigul şi zăpada.

Iarna ne preface simțămintele în schelete. În aşteptarea unei primăveri, tăiem copacii.

Tăiem zilele în bucăți.

Le secționăm. Le doborâm la pământ. Ca pe nişte dihănii răpunem copacii.

Răpunem zilele noastre tot ca pe nişte dihănii.

Acum, că se apropie plecarea din albul acesta înghețat, îşi poate permite să filosofeze mai nerăbdător dar parcă şi mai disperat.

Şi-ar dori o dragoste care să topească orice amintire a zăpezii şi gheții.

„Va să zică, tot la ideea de schimbare ajung" îşi spuse oarecum altruist de parc-ar fi descoperit ceva nou pentru omenire. „De parcă mă-ntreabă cineva dacă optez pentru o

monotonă, perpetuă identitate a vieții, sau pentru fulminantele sale schimbări.

O secundă se crezu împietrit.

„Sunt nebun”.

Se întrebă, cum ar fi lumea fără anotimpuri? Fără ca lupii să îmbătrânească şi ei? Absurd.

Plecă spre baraca lui Vasea.

Bocancii grosolani cască gropi în zăpadă. Uneori, fulgii pătrund, se zvântură în gropile albe, ca într-o vâltoare. Alteori nu.

Urme de duminică.

Înaintează. Păşeşte prin liniştea iernii lăbărțată, albă, inflexibilă şi albă.

Un tăcut triumf alb.

Fatal dacă te laşi prins în mrejele lui. Te poți rătăci.

Poți deveni tu însuți, un copac alb, un gând alb, înghețat.

Liniştea-i îndărătnică.

Nu poate fi spartă, supusă decât la mică distanță în preajma ta. Iura strigă într-o doară. Un grup de sunete ca o chemare din ritualurile triburilor sălbatice. Apoi tăcu. Îl cuprinse frica să nu cumva să vină lupii. Dacă-l aud, sigur îl vor adulmeca.

Ar vrea să despice liniştea cu securea.

Liniştea asta parşivă. Te răsfață până ce te pomeneşti înconjurat de hora veselă din iad.

Ar topi şi lama securii.

Dacă albul acesta înghețat s-ar preface în smoala iadului.

Îşi simte privirea obosită.

Respirația sa flutură, vizibilă ca o eşarfă din aer înghețat. Prevenitoare.

Brusc, o aseamănă cu o pasăre şi-şi aminti că el însuşi poartă un nume de pasăre: Prepeliță Ion. Iura e un supranume. Zâmbi.

Prepelița-i o pasăre galantă în felul ei.

„Sunt un om-prepeliță” îşi spuse.

Merge şi are impresia că mâinile-i sunt aripi. De prepeliță, bineînțeles. Iată, pluteşte peste albul gros. Pustiul geros şi alb, e undeva jos. Îl vede ca prin ceață. De fapt, nici nu prea ai ce vedea. Alb şi alb. Copaci albi. Omăt înflorit pe crengi. Mare lucru nu-i.

„Oi fi fost de-adevăratelea, cândva, o pasăre? Sigur am văzut lanuri de grâu pârguite şi câmpii verzi…”

„Am fost cândva o pasăre. O prepeliță… Da’ tot mai bine-i să fii om”.

Gândi: „Cuvintele, am cuvintele. Pot vorbi, pot să le scriu, să le trimit în lume… E drept, tot din pricina lor mă aflu aici. Am rănit, am lovit, am supărat, cică, regimul politic spunând ce nu trebuie… Am strigat, am aruncat cuvintele ca pe nişte arme. Am vrut schimbarea, doamne, câte lucruri nelalocul lor am putut gândi!”

Se miră el însuşi de faptul că nu demult tăia această linişte albă, tăia cu dorința lui de neschimbare şi statornicie în mersul lumii.

„Sunt neghiob. M-a prostit de tot albul şi depărtarea”.

Iura îşi simte respirația grăbită.

Pare că merge în cadența unei armate imperiale. Se vede vajnic, viteaz.

Păşeşte în cadență. Ordonat.

Gerul îi trece zeflemitor peste față.

Zăpada, izvorâtă din înaltul ceresc spart dintr-o dată cade peste trupul său întărâtată.

Loveşte în el ca într-un duşman. Renunţă să i se opună. E un oştean învins.

Îl învăluie un soi de pace interioară, de indiferență. E un soldat fără vlagă.

În jur, o nesfârşire în joc alb.

Vasea se aşează pe o laviță. Iura îl vede prin vis.

„Era să devii statuie de zăpadă. De care nici n-am fi putut atârna o plăcuță cu numele tău!”

Iura se trezeşte târziu, îi sclipesc ochii ca la lupii întărâtați. Trupul şi-l simte însă doborât.

I se pare că-n jurul său e o lume pestriță, guralivă, care rosteşte în gura mare propriile lui versuri.

Albul tăcut acoperă pământul. Şi cerul. Un cer alb cu stele de gheață.

Încercă să scrie un vers despre asta, dar părea că se afundă într-un alb pufos, protector.

Auzi glasul lui Valea spunând: „bine că trăieşti, omule!”, dar el nu simți nevoia să înțeleagă.

CUNUNIE ÎN RITM DE TREI

Asta-i a treia sa cununie. Îmbrăcă a treia oară rochia de mireasă.

Angelica simte mâna lui John ca un semicerc metalic strâns peste brațul ei. Câteva clipe. Apoi, găseşte soluția să se elibereze. Ridică ambele mâini, salută lumea ca la paradă, trimite pupicuri.

La nici una din fostele sale nunți n-a însăilat priviri cuvioase. De îndrăgostită supusă. Blegită de fericire.

Nu! Angelica nu se simte înrudită cu pioşenia divină, îngerească. Numele ei nu are nici o atingere cu starea angelică.

Ar fi o molcomie plictisitoare.

Ea se vrea versatilă.

Greu de supus.

Tulburătoare, primejdioasă. În centrul atenției. Nicidecum dezaprobarea celorlalți n-o supără.

În seara celei de-a treia nunți chiar vrea să fie deşănțată. Să le dea cu tifla tuturor. Mai ales bârfitorilor. S-au vânturat zvonuri despre dezmățul ei.

Parcă dezmățul n-ar face parte din viața reală.

Pământul e singurul loc unde şi dezmățul se poate trăi. Aprins. E convinsă de asta.

Ce stare plăcută-i arderea provocată de tine!

Oprită la un anume punct fierbinte. Reluată apoi de la început. Dezmățul este flacăra simțămintelor.

Desfide totul. Şi-ți dă senzația puterii că poți face precum vrei. Totul e să ştii să vrei, să vrei, să ştii ce vrei. Cum vrei acel ceva aţâţător.

Nunta de-acum e o întâmplare potrivită să le arate celorlalți că-i liberă. Puternică.

Seara aceasta-i bună de trecut şi-n catastiful îngeresc.

E în rol dublu. Nuntă şi botez. Mireasă şi mamă.

Angelica râde. Un râs învăpăiat. Sclipitor.

Sfidează lumea.

Mai are puterea să fie precum vrea. O tulburare necunoscută până acum o cuprinde când îşi priveşte fetița care doarme îngereşte, între dantele în brațele doamnei preotese Zincu, mama Angelicăi.

Doamna preoteasă nu i-a făcut reproşuri. A îmbrobodit-o bucuria. Pare că nici nu-şi aminteşte de preceptele morale, cum că botezul vine, de obicei, după nuntă.

Pare chiar mândră că fiica sa, Angelica, le poate face pe amândouă deodată. Şi ce fericită e! Ce fericiți sunt cu toții. În aparență. De fapt, sufletul şi mintea doamnei preotese face slalomuri zbuciumate printre întrebări şi mirări existențiale. Ea se ştie la capătul firului. Soacra Angelicăi se luptă în sine. Fără să se lase copleşită. Ionică al ei şi-a schimbat numele în John de când s-a mutat cu diavolița de Angelica într-un cartier mărginaş al Londrei. Şi peste orice aşteptări, iată, după nuntă va purta şi el numele de Zincu. Angelica i-a făcut cadou identitatea sa din acte, salvându-l astfel de la cine ştie ce neplăceri civice. John are la activ nişte matrapazlâcuri. Trebuie ascunse. Fie şi sub un nou nume.

Astfel, cu părul său lung ca de domnişoară, agil în mişcări şi vorbă, John ar fi putut deveni un cetățean cunsecade. Numai de n-ar mai comite nici un delict cât de mic.

Angelica îl are trecut pe John în actele sale. Ea-i proprietara. Fiica lor îi poartă şi numele ei mic: Angelica. O descendență cu trimitere la îngeri. Nu poate fi decât crebilă.

Angelica se simte ca pe o scenă.

În rol principal.

Nu are emoții. Are forța încrederii că va fi mereu aşa. Poate şi pentru că preotul Zincu, tatăl ei, se roagă la toți sfinții. Asta crede în secret Angelica.

Viitorul n-o poate nelinişti.

Deocamdată e bine.

E bine că lumea din jur o admiră în loc s-o cârtească.

„Să-şi țină colții ascunşi", gândeşte Angelica înflăcărată de rolul pe care-l are de jucat.

Cu patimă. Să epateze.

Să compromită părerile dezaprobatoare vizavi de persoana ei.

Nu regretă ce-a făcut.

Nici urmă de căință.

Aşa i-a plăcut. Acum e important rolul dublu: mireasă şi mamă. Altele n-ar fi în stare.

Gustul sfidării o încântă. Pare că alunecă pe un tobogan lucios printre nuntaşii nevoiți să se ferească din calea ei.

Angelica râde.

Râsul ei muşcă.

Devoră orice răstălmăcire.

Priveşte scurt. Ascuțit.

Îşi ține voalul peste umărul drept să acopere o vânătaie compromițătoare. Îşi leagă de braț şi degete un gest grațios.

Simte o satisfacție perversă.

Şi ea va împlini în curând patruzeci de ani ca şi multe dintre invitatele de aici. Sunt foste colege de şcoală. Foste colege de muncă (asistente ca şi ea, la singurul spital din oraş).

Obosite. Zdruncinate de griji. Cu aer neghiob, searbăd.

Angelica pune la cale o ceremonie a simțurilor.

Nimic domol nu trebuie să fie.

Doar e nunta ei. Vrea ceva de neuitat. Ceva bestial.

Ceva deşănțat şi plin de bucurie.

O bucurie vicleană. Doar pentru ea.

Îşi ia fetița în brațe. Se urcă pe un scaun. O ridică în văzul tuturor. Dantelele şi brațele copilului flutură ca într-un joc cu păpuşi într-un spectacol plin de voioşie.

Nota de candoare-i strangulată de gălăgia din jur.

Lumea aplaudă. Muzica e dată mai tare. Urările, spuse din diferite colțuri ale sălii, se întretaie cu acordurile muzicale.

Sunete cu ascuțişuri diamantine. Angelica!

Nu vrea să simtă nimic unduios. Dimpotrivă. Preferă ascuțişurile. Simțămintele acute nu hârâie precum bolnavii.

Nu gâfâie. Nu scâncesc.

Preferă stările răzvrătite. Vinile în descătuşare.

În meseria ei de asistentă medicală, întâlneşte reversul.

Viața rebegită.

Puhavă. Buhăită.

Sunete şi simțuri hodorogite. Trudite. Molfăite cu disperare.

Nu şi le asumă niciodată. Acum, e nunta ei şi se dedă toată bucuriei că e altfel decât restul. O clipă, întâlneşte privirea surorii sale din partea mamei. E singura privire pe care-o observă.

O irită ironia surorii sale Adina. Total opusă ei.

Ar vrea să rămână semeață.

Disprețuitoare de naivități, tânguiri, prelegeri moralizatoare.

Nu-şi au locul. Mai ales acum. Mai ales aici. Aşa că, trânteşte copilul în brațele Adinei şi, neîmblânzită, ca într-o luptă, se urcă din nou pe scaun. Îi face semn lui John să se apropie.

Ispititoare, îl învăluie. Îl îmbrățişează cu neînfrânare. Îl sărută lascivă. Apoi, necuviincios.

Şerpeşte, alunecă într-un dans din ce în ce mai aţâţător.

Aprinsă, într-o rotire cu mişcări scurte, imperative o atinge pe soacră.

Două cuvinte ard.

Angelicăi îi place să creadă că şi rochia sa de mireasă i-a luat foc. Şi că se luptă cu fierbințeala.

Părul soacrei pare şi el o învolburare de flăcări.

Angelica găseşte prilejul să-i trimită şi două cuvinte văpăi.

Soacră-sa poate să ardă cu adevărat. De furie, de neputința de a opri dezlănțuirea asta deşănțată. E clar că nora sa nu are nimic din atributele numelui pe care-l poartă. „Diavoliță, asta e", şuieră depărtându-se.

Colegele Angelicăi râd strâmb. Se prefac vesele.

Nu au însă fiorul viforului precum mireasa. Pentru ele, anii se derulează cumpătat. Conciliant.

Ani fără semeția viforoasă.

Angelica nu stă la sfat cu ele, nu se smereşte. Doar privirea surorii sale o agasează. Singura care parc-o înfrânează.

„Ea nu se simte iubită, de aceea-i dezaprobatoare", îşi spune Angelica. Un țipăt interior o îndeamnă s-o îndepărteze pe soră-sa Adina şi-i spune:

„Dacă eşti obosită, poți pleca. Şi tu, mamă. Cred că-i târziu pentru tine".

Se vrea totalmente liberă.

Nici privirile să nu-i fie baricadate de nimic, mai ales de prezența surorii sale.

Un fel de soră străină. N-au crescut împreună. Nu au o istorie afectivă în comun.

Pe neașteptate, Adina reacționează însă altfel decât credea Angelica. Pasează copilul în brațele mamei lor, a doamnei preotese și se avântă într-un cerc al dansatorilor. Își ia drept partener pe socrul mare, tatăl lui John.

Dansul e un fel de-a se opune Angelicăi. Nu va pleca. Va rămâne la nuntă până la final. Angelica o străfulgeră cu privirea. În gând, leagă vorbe usturătoare.

Îngerul bun al Angelicăi își simte aripa arsă.

Și-o înmoaie într-o rugăciune.

Preface aerul din jurul Angelicăi în rotocoale argintii, albastre, verzui doar-doar o va potoli.

Angelica, halucinată, crede că asta-i culoarea fericirii.

Și dansează schimbând partenerii.

Aerul devine fosforescent.

Îngerul îi presară Angelicăi un șuvoi de steluțe în fața ochilor.

Ea le atinge cu mâna. Simte că sunt izvorâte din ea însăși.

Le numără. Iată, lumea-i o frunză pe care ea, mireasa, plutește.

Plutește peste uimirea purpurie a celorlalți.

Se leagănă sau se răsucește sprintenă, imprevizibilă.

Îngerul ei bun e înșfăcat de-o aripă și-l transformă în suport susținător al dansului său.

Fie ce-o fi!

Lumea soarbe din pahare, iar mireasa își cântă cu patos.

Dimineața, îngerul ei este beat. Amăgit.

Are o aripă pârlită de patima arzătoare a miresei.

Angelica va trebui să ceară îngăduință și iertare cerească.

El va trebui s-o apere în continuare pe ființa aceasta rebelă și nestăvilită de nici o normă.

Îngerul își înmoaie aripa beteagă în răcoarea dimineții.

Nuntașii despică lumina cu sughițuri și râsete fără noimă.

Aceeași lumină proaspătă e pentru Angelica un vin plin de arome incitante.

Dorințele i se destrăbălează libere în lumina unei noi zile. A unui nou început.

NOAPTE NEVINDECATĂ

In memoriam, soţului meu Doni

Bate de ora opt seara. Miercuri.

Îşi descheie nasturii halatului cu încetineală. O moleşeală nesupusă, descumpănitoare se face simțită abia cum. Mai devreme, nici un semn.

Tot ce se arată insinuant, viclean, doctorului Florian i se pare odios.

Şi o fibrilație poate fi categorisită la fel. Îşi aşază halatul în cui.

Închide sertarul. O privire prin cabinet. Florile au crescut. Agresive, aproape acoperă lumina ferestrei. Încurcă manevrele aparatelor. În rest, e calmitate. Asistenta pleacă grăbită. Iarăşi a trebuit să stea peste program. Lumea de pe stradă pare sănătoasă. Cum de se-nghesuie atâția suferinzi la uşa lor în fiecare zi? Pe ea, cel puțin, o irită. Nici vorbă de un repaus la o cafea precum fac alte asistente.

Doctorul îşi rememorează şirul pacienților din ziua respectivă. E ca un bilanț mintal. Asta face la finele oricărui consult.

Pacienții noi se alătură şirului celor care au fost înaintea lor. Unii pleacă din rând la ore şi zile neprogramate. El simte o părere de rău, ori de câte ori află aşa ceva. Armele date de el, pentru învingerea bolii de inimă, n-au mai avut efect.

E drept că bolnavii sunt capricioşi. Îl însoţesc în mintea lui cu toanele şi suferinţele lor cu tot.

În astă seară pare că toţi s-au coalizat şi-l tulbură cu atitudinea lor. Unii au o cordialitate labilă. Alţii, speriaţi de zgomotul anapoda al inimii lor, devin vlăguiţi. Rugători. Patetici. Se agaţă de mâna lui. Alţii, supuşi, se descotorosesc de fostele obiceiuri dăunătoare şi se laudă, înfruntându-l.

Ipocriţii înjură feluritele vicii. Şi pe actanţii lor sănătoşi, bine merci. Devin înveninaţi, răutăcioşi. Doctorul Florian se simte prins într-o horă nebună.

Unii sunt în ofensivă sufletească împotriva stricaţilor şi păcătoşilor sănătoşi. Ce i-o fi apucat de-l înşfacă în mijlocul lor? Îl acuză. Şi el, doctorul arată a fi din stirpea sănătoşilor. E calm, netulburat la vederea atâtor inimi în gâlceavă cu secundele. Îi convine să dea sfaturi, îşi zic mulţi pacienţi cuprinşi brusc de groaza metafizică.

Ignoranţi, alţii se îmbăţoşează. Dârji, se opun prescripţiilor medicale. Aruncă reţetele, plouă cu hârtii ca nişte aripi albe.

Vor să mai fie descurcăreţi.

Risipitori de bună voie ai propriului lor timp.

Necontrolaţi de hapuri şi diete restrictive.

Nici doctorul n-o şti cât de greu e să fii o ceapă degerată. Sleită. O legumă murată. După ce-ai fost rumen, ager, ispititor. Nu vrem să intrăm în lista scribălăită de doctor, zic ostentativ. Să devii, brusc, pământiu, vezi cum e? Paşii să-ţi fie răşchiraţi. Plăpânzi. Ca la prunci, vezi? Asta nu, domnule doctor, asta nu vrem!

Rămâi matale să numeri bătăile strâmbe, încovoiate de frică şi boală!

Noi suntem încă gata să hăcuim frica de moarte.

Infernul, raiul, liniştea veşnică să mai stea departe de noi!

Foştii săi bolnavi par victorioşi. Se întrevăd undeva în penumbră.

Le cunoaşte bine reacţiile. Le acceptă subtil, fără pripire, orice atitudine.

Intempestivi toţi se apropie, parcă îl strâng într-un cerc, în jurul său e o sarabandă jalnică. Agresivi, cu ochii bulbucaţi de suferinţă, vulnerabili. Au vrut, oare, să-l apere de ceva nevăzut sau să-l atace?

Doctorul Florian s-a simţit mereu complice cu bolnavii. Deruta din această seară nu are noimă.

Îşi cenzurează gândul. Şi ritmul inimii.

Şirul fantomatic al pacienţilor e terifiant. Fără chipuri, îl atrag acaparatori.

Au priviri halucinante. Primejdioase.

Ritmarea inimii lui de doctor cardiolog a depăşit orice limită a normalului. Nu reuşeşte să închidă uşa din prima încercare.

Îşi administrează o pilulă.

În fiecare buzunar ţine câte un medicament de urgenţă.

Bătăile inimii lui par împărţite. Unele pulsează încă în cabinet.

Se miră, şi se sperie.

Într-o rece atingere are senzaţia că aude zgomotul paşilor tremuraţi ai pacienţilor debusolaţi, agresivi.

Halucinaţia unui scrâşnet îi trece prin auz.

E frica. Obscură. Ostilă. Vrăjmaşă. Frica.

Zvântură bătăile propriei sale inimi.

Medicamentele nu-şi mai fac efectul dorit şi experimentat de atâtea ori.

Năucitoare, frica.

Încearcă s-o mascheze. Coboară scările cu precauție.

Bătăile inimii sale răzbat şi înafara corpului.

Lovesc aerul.

Pulsează deznădăjduite. Se fărâmițează atingând pereții holului unde s-a oprit.

Curios cum bătăile inimii lui se prefac în particule metalice. Nu-şi mai pune problema dacă-i real sau absurd. Particule care, în recul, îi ating picioarele. Îi tremură genunchii. E singur.

Inima lui însă nu se mai lasă vrăjită de puterea medicamentelor. Inima lui a ieşit din strânsoarea numărătoarei exacte a secundelor. E speriată. Speriată de propriile-i zgomote pe care le produce. Zgomote zdrențuite. Precipitate.

O inimă ca o pasăre cu aripi în fibrilație.

Conectate la un fibrilator cosmic. Aripile inimii – pasăre scoasă din ritmul normal, bat, se zbat în dezacord cu aerul. Cu viața.

Doctorul Florian, specialist în boli de inimă, nu-şi poate struni propria sa inimă pământească.

E bun la inimă, se spune de către toți.

Acum, bunătatea inimii lui nu-i e de nici un folos. O vede trandafirie, precipitată, îngrozită. Doctorul îşi activează neuronii. Caută clipa de încredere, de liniște. Asta-i pare însă un răsfăț ireal.

Rațiunea, da, la rațiune trebuie apelat. Dacă ar da un telefon nevestei… Forța încrederii ar putea veni din vocea ei.

Stupoare. Nu-şi aminteşte numărul telefonului.

Frica îl asediază atroce.

E un monstru care-i încătuşează simțurile. În loc să-l facă îndărătnic, îndârjit, gata să lupte, să se salveze, frica îl paralizează.

Doar bătăile inimii lui cutreieră holul. În rest, nici țipenie. Câteva clipe sau minute până ce, în fine, coboară o colegă. Cheamă Salvarea.

E conştient cum este aşezat pe targă. Este urcat în maşină.

Sirena Salvării sfâşie înserarea.

Atâta timp cât aude, cât percepe tot ce se petrece în jurul său, doctorul e încrezător. Speranța îl încălzeşte.

De aceea-i aerul aproape sufocant?

La urgență se vântură cu aplicație profesională şi consens colegial, asistente, medici. Cum de-o fi apărut şi soția lui? Cine o fi anunțat-o?

Printre tuburi de oxigen şi perfuzii, îşi face loc speranța că viața poate reintra în ritm sinusal, normal şi pentru el. Cere apă. Apa se mişcă. Se clatină. Ca o ființă vie.

„De ce sunteți aşa disperată, doamnă?" întreabă o tânără doctoriță.

Noaptea nu pare înspăimântătoare.

E o noapte slăbănoagă. Cu puțin întuneric.

O noapte cu irizări în clarobscur.

Poleit sub lună şi stele.

Noaptea nu pare populată de schimonosirile fricii.

Inima doctorului Florian Dumitru mai sare în galop peste secunde, dar bate iarăşi normal, pe pământ, fără să i se audă ecoul în ceruri.

Nu mai trece capricioasă de la o numărătoare la alta.

Şi noaptea unduie ca o pânză protectoare.

Nu ascunde chipul fatalității.

Nu e vânătă sau prevestitoare de rău.

Iar el vrea apă şi e molcom şi aşteaptă dimineața şi zilele viitoare. Să vindece din nou, bolnavii de bătăi de inimă suferindă.

Noaptea pare sfioasă, aici în preajma lui.

*
* *

Acasă la el, noaptea stă aşezată pe fotoliul său într-o postură gravă.

Pe cuier, hainele lui atârnă mult mai grele. În poziții strâmbe.

Vărgate cu întuneric.

Bine că el nu le vede.

*
* *

În casa doctorului, liniştea stă ghemuită prin unghere. Pare o ființă obligată să se apere de un pericol.

Vecina din apartamentul alăturat, bântuită de obsesii, colindă visele. Vise aiurite ieşite din medicamentele care-i ogoiesc suferința şi traseele minții sale, traversează noaptea. Visează că domnul doctor îi dă nişte trandafiri şi o sfătuieşte să-i fiarbă. Apoi să bea zeama roşie. Neapărat, zice, să fie roşie.

Câinele ei latră din senin deşi e toiul nopții.

Lătratul coboară de undeva din cer. Femeia îl aude însă nu se poate dezmeticii. Visează cum Blaky, câinele ei cu nume de întunecime se plimbă pe malul unui râu având în gură şapca domnului doctor Florian aflat pe malul celălalt.

În rest, noaptea lâncezeşte pe coridoarele etajelor, iscând siluete ireale, fantomatice…

*

* *

Familia altor vecini, care au multe pisici, a îngropat-o pe una care a murit, chiar la rădăcina copacului unde-a fost lovită de o maşină.

Acum, noaptea o acoperă de-a binelea.

Măcar bine că vor putea veghea de la fereastră locul unde odihneşte una din viețile stinse. Că doar şi pisica lor trebuie că are şapte vieți.

Noaptea asta de început de mai nu le dă alte bătăi de cap.

Nici de inimă.

*

* *

Ultima pacientă a doctorului Florian a tot aşteptat vizita acestuia la ea acasă precum el îi promisese.

De ce n-o fi venit?

În voia somnului, întrebarea ia forma unui fluture agitat.

Sprânceana nopții părea subțire şi la geamul ei.

Visă cum avea uşă nouă şi cum domnul doctor nu putea să intre cu nici un chip. Ba se făcea că are trupul gelatinos în tremur când spre stânga, când spre dreapta, ba părea prea înalt şi prea gras. Mereu îşi schimba dimensiunile corpului.

Nu semăna cu omul binevoitor liniştit, gata să ajute pe oricine. În visul ei, se arăta înfricat şi potrivnic, hotărât să înfrunte ceva sau pe cineva nevăzut.

*

* *

Ferestrele sufrageriei doctorului Florian tremură din pricina decibelilor muzicii de la discoteca de la Mall-ul de vizavi. Deşi este miez de săptămână, miercuri spre joi. Tinerii adunaţi acolo, dansează demenţial. Urlă încântaţi că pot devora viaţa unei nopţi semeţ de frumoasă.

Fascinant de vie.

Viciul, veselia şi o dumnezeiască vitalitate le aparţine.

Hulpavi, hămesiţi de iubire, indiferent dacă sinceri, şireţi, ciudaţi, dârji, tinerii ignoră ideea de întuneric.

De noapte care poate fi pentru unii,ultima.

Umbrele stărilor stârnite de ei, acolo în mijlocul vacarmului se răsfrânge şi aleargă alandala prin sufrageria doctorului.

Şi vor dispărea odată cu încheierea acestei nopţi, fără ca el să ştie vreodată semnificaţia lor.

*

* *

Copacii din faţa geamului camerei unde în nopţile multor ani, a domit doctorul Florian, şi-au adunat crengile într-o complicitate cu aer de mâhnire.

Doar în seara aceasta. Spre dimineaţă, către ora cinci, părea că din copaci ploua cu stropi în forma prunelor coapte.

Ciudat. În stropii de rouă cineva picurase de sus ceva de culoarea catranului.

Se topise vreo bucată de cer?

Vreun asteroid fărâmiţat din pricina vreunui impact cosmic, lăsase bucăţi de întuneric taman între crengile copacilor din faţa ferestrelor doctorului Florian? În jurul lor era la ora aceea, aproape clară, lumina.

*

* *

Întuneric peste o parte din pământ.

Undeva în lume, s-au făcut ultimele pregătiri pentru lansarea în cosmos a unei nave pilot.

Lumea pământească vrea să ştie dacă stelele sau alte universuri, o ia cât de cât în seamă.

Becul aprins chiar deasupra frunții doctorului e un ochi agresiv. Înfipt în inima nopții. Interesat, iscoditor.

Lumina becului sfredeleşte fără pauze celulele corpului bolnav…

Dar nici întunericul nu ar fi mai plăcut.

Întunericul, cu ghearele sale, e cu mult mai greu de suportat.

Această noapte pare mai lungă decât oricare alta.

Doctorul Florian se vrea eliberat de tubul de oxigen, de mațele perfuziilor.

Liber. Să învingă noaptea. Ar vrea să poată pleca. Oriunde.

Pământul sub tălpi. Ce senzație!

Dar el simți cum plutește, se ridică încet. Podeaua, noaptea, pământul întreg, rămâne undeva jos. Strigă, vreau să rămân cu voi, ce mi se întâmplă?

Noaptea se frânge fix în punctul dintre sufletul şi trupul său.

SPECTACOL PE UN DRUM DE AER

Lumină leşioasă şi aşteptare asudată de nerăbdare îngurgitate forţat.

Un coktail greţos.

Asta am servit până ce, după două anulări, zborul Viena–Londra s-a înfăptuit. Or fi fost vântoase undeva în înălțimi.

La sol, în preajma noastră, acum este ceață. O ceață onirică. Ingredient pentru registrul meditativ.

Nu e cazul. Noi, tribul pasagerilor coborâți din cer în acest spațiu săgetat de veniri şi plecări, nu gustăm decât alerta şi ciuda.

Fără pauze, fără zăbavă lâncedă.

Tribul în care m-am înrolat are o singură dorință. Un singur scop. Să se dezmembreze! Fiecare membru al său are acte de plecare. După voie şi interese, fiecare vrea să ajungă în altă parte. Fiecare-şi are traseul şi destinația lui.

Asta-mi doresc şi eu. Să ajung la destinația mea. Ottawa.

Plecările în sine sunt un spectacol. Cu decoruri şi protagonişti.

Între ei, fiind însingurarea.

Acceptăm, firește, implicarea în acest spectacol şi noi cei din tribul aflat la această oră într-o derizorie legătură.

Primul act: înaintatul ordonat, în şir indian. De fapt, este obligatoriu să mergi în slalom printr-un culoar marcat ad-hoc, de parapeți din plastic, mobili şi legați între ei prin fâşii din textile.

Pe feţele actanţilor, se văd cele mai diverse stări. Jucate sincer-sincer.

Fețe răvăşite de oboseală.

Cearcăne mumificate.

Pielea obrajilor tăbăcită de aşteptări. Şi ore nedormite.

Tribul nostru e o minunată mostră că lumea-i diferită. Neunitară.

Că suntem singuratici deşi guralivi.

Suciți, rebeli, melancolici, prăpăstioşi.

Cu nervii încordați, înaintăm spre locul unde ne va fi testată onestitatea de călător. Aparatele vor ghici la fix dacă avem cuțite, foarfeci, bombe în pantofi, în ceasuri, în stilouri.

La o adică, cel prins cu mâța-n sacul-bagaj va fi exclus din trib. Absolut legal. Şi normal.

Secvența doi, din actul I: descălțarea!

Cu gesturi sprintene. Sau obosite.

Împleticite. Răsucite.

Ne punem încălțările într-un coş din plastic. Banda rulantă îl va duce sub ochiul magic al aparatului ghicitor.

Asta ne dă o stare de siguranță.

Nu ne punem problema cum ar fi dacă, doamne fereşte, ar fi depistat un pericol, un dement cu o bombă, cât de micuță.

Ar putea să ne reteze drumul.

Să-l deturneze spre rai sau iad.

Însă asta nu ne trece prin cap. Excludem diavolul dintre actanți. Suntem doar noi, oameni buni, bunişori, zbârciți de bucurii sau dureri.

Moderni. Vicioşi. Prefăcuți.

Făgăduitori falşi. Ispitiți şi ispititori.

Vrem un drum de aer până la destinația noastră aleasă azi.

Mâine vom opta pentru alta.

Între douăsprezece mii de gânduri plus alte îndoieli, întrebări, am scăpat de sub ochiul magic.

Controlorul în carne şi oase ne face şi el semn că avem dezlegarea să ne târşim paşii pe mocheta plină de milioane şi milioane de microbi cunoscuți sau neidentificați încă.

Ne încălțăm. Pe loc, comanda!

Absolut toți ne conformăm.

Urmează alte secvențe ale aceluiaşi act: ajungerea la terminalul destinației.

Tribul nostru se destramă.

Începe o combinație aleatorie cu alte persoane din marele trib al pasagerilor. Fracțiunile de triburi mai mici se intersectează, se ating, se despart.

Mişcarea planetelor, a efemeridelor şi a tuturor aştrilor la un loc nu e mai agilă ca învolburarea aceasta de priviri, paşi, genți, scări rulante, oboseală şi transpirație.

În ce mă priveşte, întreb, înțeleg, acționez.

Trebuie să iau un autobuz până la terminalul numărul unu.

Sunt singurul pasager. Un tânăr cu aparate de emisie-recepție, şoferul şi eu într-un ditamai autobuzul.

Străbatem un spațiu liber, nici urmă de avioane sau clădiri.

Îmi pare că sunt un călător rebel, rătăcit, prins la graniță şi dus într-un loc secret.

E doar o părere.

În călătorii trebuie să fii flexibil.

Nici o problemă.

Sunt dispusă.

Iată, la intrarea în terminalul care totuşi există, dacă l-am găsit, mă înrolez în tribul mic al călătorilor care-şi vizează documentele pentru Canada. Se înaintează supărător de încet.

Funcționara la care trebuie să ajung are pielea măslinie.

Şi mişcări dezlânate. Rare.

Mi-aş dori o derulare a minutelor într-o rapidă secvență.

Una greu de urmărit.

Totuşi, nu se petrece precum vreau eu, chiar dacă un călător e plin de inițiative gândite blitz. Cu intensitatea nerăbdării.

Trece o oră. Sunt aproximativ în acelaşi loc. Funcționara de la ghişeu a fost plecată.

A revenit. Măcar bine că râde în convorbirea cu o colegă.

Doi copii creoli se cațără în brațele unei tinere blonde, frumoase, calme. Apoi, sunt lăsați să se joace cu maşinuțele care aleargă printre picioarele noastre. Motiv să ne mişcăm câțiva centimetri.

În jur lentoarea ni se înfăşoară de beregată.

Legea mişcării se leagănă indolentă.

Îmi schimb total părerea despre Londra, despre funcționarii săi, despre odihnă, distracție, romantismul şi splendoarea călătoriilor.

Scena următoare, rupe însă grabnic lâncezeala.

Funcționara îmi respinge actele de călătorie. Am venit cu altă companie. Zborul a fost anulat din vina ălora, ce caut aici? Să merg la cei în cauză!

Din nou autobuzul cu şoferul şi băiatul cu aparatul de emisie-recepție.

Reintru în vacarmul paşilor, privirilor.

Sunt din nou un călător rătăcit.

Stupid, fără orgoliu, plin de suferință, nu știu încotro s-o iau.

S-a făcut seară. Afară e noapte. Aici, lumina neoanelor nu mă ajută prea mult.

E ironică. Îmi accentuează oboseala.

Întreb. Mă mir că nimeni nu știe. Sunt funcționari plantați pe culoare. Au veste fosforescente și-ți răspund civilizat „nu știu". Pur și simplu, *gate no 25* nu pare a fi în incinta aeroportului.

Ca orice pasager demn, nu mă dau bătută.

Urc scări. Mă înrolez într-un alt trib călător. Cu cea mai știrbă legătură între membrii săi. Cea mai firavă.

De fapt, nu e nici un fel de relație. Atâta doar că pantofii tăi sunt așezați într-o cutie alăturată unuia dintre ei.

Mă descalț. Mă supun ochiului magico-electronic din nou.

Păşim ca niște roboți.

Ne încălțăm. Din nou grăbiți, caraghioși în gesturi. Lamentabilă prestație în această scenă din actul I care se prelungește ostentativ.

Autorul e tiranic. Imprevizibil. Și cinic.

Și nici măcar nu-l cunoaștem.

L-aș gâtui cu câteva replici de duh. I-aș descuraja imaginația bestială. Dar nu-l cunosc. Poartă numele întâmplării.

Atât.

Greu de dirijat.

Totuși, sunt un pasager responsabil.

Îmi iau rolul în serios. Mai ales că nu pot evada. Odată ieșit afară din aeroport și din rol, nu mai poți intra.

Actul I, scena X, eu singurul interpret principal. Restul sunt figuranți.

Asta îmi dă un imbold rotund.

Imboldul mi se rostogoleşte vesel prin maţe.

Am o voce docilă. Şmirgheluită.

Întreb fiinţele priponite la diverse intersectări de culoare, scări rulante, holuri: „Please, gate no 25”.

Primesc invariabil acelaşi răspuns: „nu ştiu… încercaţi acolo”.

Sunt personaj într-un roman de Kafka. Şi nimeni nu va crede vreodată că mi-am jucat rolul până la punctul culminanant.

Cu dogorâtoare încredere.

Am fost un actant inventiv, extravagant, vehement.

Desculţ, încălţat, necunoscut, excitat de frică.

Între timp, s-a făcut ora două din noapte. O fi noapte în afara zidurilor acestui ghetou zguduit de un du-te-vino nestăvilit.

Pasagerii ceilalţi nu mai intră în scena jucată de mine. Doar că mă ating de umerii lor.

Ne intersectăm privirile scurt.

Nedesluşit. Haotic.

Lumea din jur e într-o mişcare zănatică.

Piezişă. Împotriva oricăror legi ale ordinii.

Întreb scrâşnit. Acelaşi lucru.

Simt cum încărunţesc.

Din vestele reflectorizante ale păzitorilor de puncte-intersecţii, văd cum răsar fulgere verzi. Am urcat scări normale, am mers pe scări rulante vreo treizeci de kilometri. Zeflemitoare, lumina e verde.

Văd verde dungat în faţa ochilor.

Am găsit un loc liber pe o banchetă. Hotărăsc să mă opresc aici.

Alţi amânaţi ai altor călătorii, stau şi ei în aşteptare.

Destinații suspendate. De același autor sau regizor dement al acestei nopți.

Noaptea închisă în aeroport e hăcuită mărunt, în particule în care s-a introdus lumină de neoane.

E straniu. Enervant. De netălmăcit.

Ora la care ai mei m-au așteptat în aeroportul din Ottawa a trecut demult.

Peste un ocean și câteva mări, noaptea asta nu poate ajunge.

Are aripi vlăguite.

Noaptea scheletică apare doar printre panourile cu plecări și sosiri.

Ostentativ, trece și prin mintea mea.

Dușmănoasă, refuz să mai joc un rol principal.

Aștipesc. Spectacolul va continua mâine dimineață.

Vor urma întrebări despre ghișee, zboruri anulate, redirecționări, ore ghiftuite de așteptare și teama că-mi pot petrece încă o săptămână în incinta aeroportului londonez. Dacă mă voi muta de la un terminal în altul, pot sta și o lună. Apă și bani pentru a deveni clientul punctelor comerciale, atât e necesar.

Răbdarea ți-o însăilezi singur în astfel de cazuri.

Disperarea e greu de ocolit într-un secol grăbit.

PE VIA APPIA ÎN JOS

Pe Via Appia de-a lungul şi de-a latul, e duminică.

Şi lumină. De iunie.

Ca şi în alte părţi din lume.

Cobor. În timp. Pare că m-aş dedubla. Sunt eu, cea reală, iată, laolaltă cu ceilalţi gură-casă în mişcare pe Via Appia. Şi sunt totodată un personaj intrat într-un spectacol în care, importantă e doar trăirea clipei. De altfel, sunt aici, la Roma, datorită unui moment străfulgerat de destin. De întâmplarea care, uneori, rupe culoarea — derularea obişnuită a clipelor.

Totul a pornit de la un simplu gest: am oferit romanul meu *Baltazara* pictoriţei Marcella Marone. Artista de rang special. De dragul comunicării. Fără să bănuiesc următorul pas. Port în poşetă un exemplar în italiană al *Baltazarei*. La hotel am şi un colet cu volumul nou de versuri *Fuga nel cerchio*.

Cărţile acestea mă vor pune mâine, luni, ca-ntr-o oglindă, care, cine ştie, s-ar putea să mă arate ridicolă, strâmbă, debusolată, hlizindu-mă fără noimă. De aceea, încă nu mă gândesc la momentul lansării/confruntării cu invitaţii.

Cine or fi oare? Sunt totuşi aici fără cunoscuţi, fără prieteni. În schimb, îmi reactivez simţurile de jurnalist.

Observ.

Caut ceva senzațional. Care să intereseze pe ascultătorii radioului. Căci asta s-ar cuveni să fac: o transmisie în direct de pe Via Appia. Dar nu se-ncheagă nimic. N-aş putea spune decât… Dragi ascultători, pe Via Appia, şi acum ca de multe ori precum vi s-a întâmplat şi dumneavoastră, poate, grupurile de turişti sunt năclăite de sudoare, îşi târşâie paşii prin istoria veche romană, se holbează la ea. De-a dreptul sunt aiuriți. Fotografiază, filmează, fură, adună imagini. Îşi confecționează amintiri cu o repeziciune uluitoare. Că doar şi ei sunt mai uluiți decât s-ar crede. Unii zâmbesc fără noimă, alții mărşăluiesc soldățeşte sau merg somnambulici.

Importantă e, aici, trăirea clipei. *Carpe diem, capre diem!* Cât adevăr. Li se întâmplă tuturor celor aflați aici, acum. Sau mâine, sau oricând. Riscați şi dumneavoastră! Merită!

Despre mine pot spune că sunt la fel de încântată şi buimacă.

Vreau să-mi fac platoşă din clipa asta, sau un coif ca un accent ascuțit pe creştet.

O japoneză se uită contrariată la mine. Mă ocoleşte.

Probabil am călcat-o pe picior.

Leandrii au înflorit superbi; carabinierii, spectatori vigilenți…

Totul e să fii rezonabil şi să nu te laşi copleşit. Să n-o iei razna după cum te-ar duce fantezia. Ceea ce eu nu pot.

Mi se roteşte în minte istoria ca o morişcă. Mă închipui o femeie din vremea Imperiului. Epoca Traiană. Încă nu m-am hotărât dacă să fiu o soție de oştean în aşteptarea întoarcerii din vreo luptă victorioasă, sau să fiu… o curtezană. Ar fi mai avantajos?

Dar, la un spectacol cu gladiatori aş fi rezistat? Îmi amân răspunsul deoarece, dragi ascultători de radio, azi nu vă

voi transmite nimic. Cele de mai sus vi s-ar părea baliverne. Fără nota dorită de senzațional. Aşa şi este.

Doar ceea ce furi din clipă, doar asta-i senzațional aici, acum.

Pentru asta însă răspundem fiecare personal. Chestiune de responsabilitate individuală. Aşa că, mai bine merg să mă pozez cu oşteanul roman apărut ca din senin. Cred că nu-i deloc o fantasmagorie. Cere un euro pentru a lua poziția de luptă, întinde sabia în direcția cerută, are coiful bine înfipt în razele soarelui, straiele de un roşu pictural. Totul e O.K. Am mai achiziționat o clipă.

Ce avari suntem pe Via Appia!

Fantezia-mi dă târcoale.

Iarăşi.

N-am încotro. Intru încă un piculeț în jocul ei…

Tropotul unor cai, de bună seamă imperiali, stă gata să răzbată din pietrele pe care calc. Tropote împietrite, trezite acum, oho, o întreagă fermecătoare aiureală. Şi încă o chestiune: pietrele pavajului de pe Via Appia nu-i aşa că sunt originale? De pe vremea aceea? Asta vreau să cred.

Mai înhaț o imagine şi nu mi-e deloc ruşine. Toți din jur procedează la fel. De ce-aş face notă discordantă? Atâta doar, că mă retrag pentru câteva clipe la umbra unui leandru.

În vechiul forum roman erau leandri? Uite că asta nu ştiu exact.

Va trebui să presupun.

Timpul prezent se lăbărțează cu tentacule miriapodice peste noi toți.

Şi ce zeflemitor pare!

Îmi pun ochelarii de soare şi mai fac un rond.

Pe Via Appia timpul e un uriaş.

Iar noi, nişte naivi fericiți în sus şi-n jos pe Via Appia.

*
* *

Ziua de luni trebuia să fie văzută/trăită cu realism. Nu venisem aici doar să bat câmpii fantazând. Eram invitată. Eram chiar un personaj implicat într-o întâmplare cât se poate de reală: lansarea celor două volume traduse în italiană. Puteam fi totodată şi un spectator la cele ce urmau. Personaj şi spectator într-o întâmplare dăruită mie în „Cetatea eternă".

Cu persoana mea prinsă exact în mijloc.

Imaginea unui păianjen nu-mi place în general…Va să zică, vă invit, intraţi şi domniile voastre în sala cu pricina, vis-à-vis de Columnă, la vreo patruzeci de metri, să zic. Străduţa nu-i mai largă de atât. O sală închiriată, am înţeles. Marţea se ţin aici conferinţe pe teme sociale, vinerea este rezervată problemelor europene.

Dar azi e luni. Reactualizez.

Aflu din textul unui afiş că lunea viitoare va avea loc în premieră un spectacol de teatru al unei trupe tinere desfăşurat în catacombele Romei. Bravo lor! Succes!

Lumea e totuşi mică. Şi plină de intersecţii insolite.

Imprevizibile.

Aşadar, ajungem în sala rezervată. Dimineaţa erau deja fixate acolo camerele de luat vederi, aparatura pentru înregistrarea audio, cărţile erau aşezate artistic, sistemul de amplificare verificat.

*
* *

Baltazara, eroina romanului meu, a ieşit din pagini şi de sub ocrotirea mea.

Se plimbă buimăcită pe Via Appia.

E paşnică în uriaşul amalgam de ani, întâmplări, personaje contemporane sau istorice.

Este placidă. Nemulţumită.

S-ar fi vrut altfel creată.

„Eşti vinovată".

Îmi strigă cu reproş:

„Sunt goală, desculţă,

fulgerată de înfrângeri,

solitară, stingheră pe străzile astea colcăind de senzaţii istorice…

Ce ştiu oamenii de atunci despre mine? Ce vor şti cei care vin? Ce le pot oferi? Mărinimie, dragoste, şuierul suferinţei? Nu au nevoie.

Viaţa e vehementă şi veselă, isterică, strălucitoare, zgomotoasă, hilară, desăvârşită uneori. Sălbatic de imperfectă.

Zilnic altfel.

Eu, Baltazara, sunt un mic accent gutural în senzaţionalul amalgam de sunete.

Mai poţi să mă primeşti în roman? Dar să fiu altfel. Precum clipele schimbătoare.

De la o pagină la alta să mă preschimb.

Mai pătimaşă. Mai disperată. Mai surprinsă, mai înfiorată.

Nouă, falsă, bună, jalnică, tăcută, misterioasă. Poate credincioasă şi păgână în parte.

Amăgită şi amăgitoare.

Nemângâiată. Furtunoasă, delicată.

Amărâtă şi îndulcită de viaţă.

M-aş vrea o femeie adevărată.

Nu una cârpită din cuvinte.

Oricât le-ai însăila şi le-ai relipi, cuvintele mă dor la încheieturi.

Mă dor în punctele nodale dintre tăcere şi grai.

Dintre imaginație şi viață.

Mai bine, hai să facem schimb!

Tu să devii personaj iar eu, femeie vie.

Năbădăioasă, zglobie, tristă, prădalnică de bucurii.

Tristă, neliniştită, leneşă, gravă, intempestivă, sau puțin scălâmbă, prefăcută, alunecoasă. Din toate câte puțin să fiu. Înlăcrimată uneori. Altfel nu se poate. Vlăguită de viață, vinovată de temeri, dar vie.

Iubitoare”.

PARTEA A II-A

NU MĂ AMĂGI, ROBERTA!

Marea?! Ce poveste, Roberta? Ce poveste poate fi?!...

...Patru dimineața. Oră periculoasă. Chiar n-ai simțit uneori cum celulele au atunci energie minimă? Apoi se reîncarcă. Revin la normal. Chestiune de ştiință şi mister: Mereu le reuşeşte şi mereu o iau de la început. O singură dată, nu. Ultima oară nu. Se frânge ritmul dumnezeiesc încifrat în ele.

La începutul orei zise, în mine se prelungea o clipă ciudată.

Şi mă împingea pe străzi. Fără teamă, străbăteam un oraş străin, adormit şi straniu. Budva.

Marea era prezentă în aerul sărat, cu iz vetust, în umezeala prelinsă pe ziduri. În nări o simțeam. Străduțe înguste. Foarte înguste.

Devin călătorul.

Pe buze, un gust de sare umezită imprimat de mare.

Trec pe lângă ziduri medievale.

Oricând mi-ar fi putut ieşi în cale o umbră a timpului alipită de ele.

Traversez o tăcere. Mă hazardez prin lumina pustie.

Ce-aş fi putut întâlni?

Mersul meu... nesigur.

Înainte.

Atât.

Alte direcții, nu.

Ordinea unor foste întâmplări, logica lor, le cântăream dintr-o privire.

Mereu paşii mei singuri. Şi lama unui gând subțire. Era... cât se poate de altfel, de uman şi de... inexact.

Toc, toc, toc... Ferestrele înalte sunt cât să se întrevadă, uneori, o parte din întinderea mării. Acum se arată absolut indiferente. Din astă pricină, gândurile îmi devin ostile?

Un zgomot de motocicletă accelerată nervos mă țintuieşte lângă zid. A trecut.

O pornesc iarăşi. Ceva mai precaut. Ba nu, zbor. Mă agăț de un simțământ secret. Ai mei habar n-au pe unde hălăduiesc.

Reconstruiesc o lume precum vreau.

N-am nici o înrudire cu Penelopa, luna mi se pare un opaiț, sunt pornită pe o pantă aventuroasă. Ce mirodenii scoate marea la iveală! Se fac simțite în aer, cine ştie, cum să ştie, de unde să ştie careva ce talanți port în mine?...

Şi nicidecum nu mă vatămă clipa!

Sunt eu.

Şi o mare inventată întrucâtva. Pretext să m-avânt din nou. Singură într-un soi de... ritual interior.

Desăvârşirea se obține treptat. O ştiu. Aşa cred, cel puțin.

Sunt eu. Şi... trecerea.

Era să uit.

La ora periculoasă, am nevoie de tact.

M-aş putea pierde într-o emoție pretențioasă.

Sunt călătorul, sufletul, ochiul, pasul prin lumina pustie!

Ziduri din piatră colțuroasă, umed-verzuie. Le număr.

Manechinele din vitrine m-agață de umăr. Au un zâmbet obosit. Par istovite după un bal unde-au avut succesul dorit.

Traversez un gang. O piațetă.

Cineva, în fața unei cafenele, pregăteşte decorul pentru clienții dimineții.

Ora nedefinită e peste mine, plutitoare.

Îmi opresc mersul. O simt între tăcere şi mare.

La dreapta, turnul unei fortărețe. *Private property!* Istoria lui mă-nconjoară, mă depăşeşte.

La colțul clădirii, marea.

Ca vinovată, pare cuminte.

Sub o mantie de umbră. Acum e sumbră.

Dar minte.

Şi mă prefac a nu şti. Pe mal, pare că văd umbra unor femei aşteptând sfârşitul jocului de-a plecarea în care se prinseseră bărbații lor cu întinderea apei. Nu departe, în larg, o insuliță. Şi silueta unui muzeu cu trofeele aduse de soții — marinari scăpați din mrejele apei verde-albăstruie, pripită, pilduitoare — sărat-amăruie şi... bătrână. Nişte pescăruşi dau semne de alertă.

Marea se-ncruntă. În adânc deznădăjduită?

Deodată, se lasă în voia unei slăbiciuni, înaintează tiptil.

Dărâmă castelele din nisip construite sârguincios de un copil.

E o... lehuză dementă. Peştii, la mal, nu mai au suflu.

Mă retrag. Marea e ca eternitatea rănită!

E jignită. Totuşi. Fascinația ei nu stă în cuvintele, gândurile mele. Iau loc într-o barcă priponită.

Ora periculoasă se prelinge în apă, fără vlagă, sfârşită.

Lumina de pe faleză se-ntinde trudită.

Observ o siluetă. Două. Exact. Sunt două. Băiatul şi fata, care în amurg prezentaseră pe faleză, pentru turişti, un spectacol de pantomimă. Erau mimi.

Fețele lor smăcuite, fără nici o grimasă.

Vie doar mişcarea ochilor şi a mâinilor... Uşoară înclinare a capului, a trupului, în semn de mulțumire ori de câte ori o monedă cădea în talgerul de la picioarele lor. Acum li se aud vocile. Ridicate. Stridente. Fata e revoltată. Replică. Insistă în interogări.

Fata îşi întoarce masca pe dos.

O lasă liberă, atârnându-i la gât.

Elasticul colorat pare o frântură de curcubeu secționându-i pielea.

În aer zboară replici furioase către partenerul mim.

„Nu mai vreau să jucăm împreună! Trişezi! Jocul e o prefăcătorie plină de voluptate.

Tu faci din lăbărțarea mâinilor şi picioarelor chiar o cursă. Nu mă vei cuceri!

O cursă, o cursă falsă e jocul tău!

Vârsta ți-e singurul adevăr dat la iveală.

Te scălâmbăi în zadar.

Sunt tânără. E mult mai mult decât jocul.

Clămpăni cuvinte aiurea. Uneori obscene. Eu singură le aud. Ştii că asta nu face parte din arta mimării şi totuşi trişezi.

Zâmbetul ți-e fals. Rânced.

Reflexele mării, le mototoleşti în privirile tale deşirate pe trupul meu”.

Mimul îi întinde masca sa: „Ia-o!” zise aprins, tulburat. „Foloseşte-o în alt spectacol.

Ne leagă ceva? Nici măcar subiectul unor reprezentații!”

Se îndepărtează.

Mişcările picioarelor, a capului, a trupului său alcătuiesc un alt spectacol.

Tăios, crispat. Ofensat.

Vioriul apei din mare se suprapune peste silueta umbrei lui.

Pocită. Nesigură.

Mimul îşi întoarce doar capul. Salută fata. Fostele zile. Truda mării de a fi mereu altfel.

Dintr-o dată, umbra sa devine una cu trupul. Gălbejită sub soarele indiscret. Ofilită. Flască.

Apoi, se îneacă în mare.

În timp ce mimul înaintează pe mal.

Marea pare un ochi holbat. Imens şi curios. Purificator.

E glacial sau protector?

Casa din colț în unghi ascuțit, unde se prepară peştele în zeci de feluri la cererea clienților, dar după rețete secrete, de sute de ani, e încă luminată.

Micşorată, se răsfrânge în luciul apei.

Un ochi mut şi straniu. Fata se îndepărtează de partenerul mim. Silueta-i fragilă, prelungă, despică aerul.

Marea îi preia conturul şi-l transformă în felurite măşti. Arta mimării. Exersată perfect. O mişcare ritmată.

Măşti pătimaşe, înduioşătoare, groteşti, injurioase ori tandre, tulburătoare sunt aruncate pe mal, în direcția unde stă dezarmat băiatul-mim.

Aş crede că țese un plan de răzbunare. Încet, îşi aprinde țigara.

Marea se joacă de-a măştile cu o indecență primordială. Instinctivă.

Chipul meu oglindit în apă se lăbărțează cu riduri largi.

Dispare. Merg înapoi pe mal.

Marea îmi recompune o mască străină, amăgitoare. Apoi o multiplică.

O saltă spre mal, sfidătoare. O refuz. Zâmbesc fetei-mim. Nu mă ia în seamă. Stă nemişcată; o fi un rol pe care şi-l asumă tăcută, împietrită.

Mă depărtez. În urmă, un sunet vifornic.

O fi fost despicată apa, necruțător, de prima rază de lumină, ca de toiagul lui Moise?

Alerg spre oraş.

Zorile-mi lovesc privirea.

Traversez o linişte jilavă.

martie 1999

SUNT, COMUNIC, SUNT

Dimineața, cât de devreme, se rostogolesc peste mine cuvinte... Un alo! Zece, douăzeci de alooo! Acceptări... Negări. Vă aştept... Nu vă aştept, doamnă... Vremea va fi călduță... Cel puțin azi... Fiți, aşadar, atentă! Mergi! A bientôt! Mestec apoi alte cuvinte. Şi beau cuvinte.

Am o deprindere grozavă să le fiu sclav.

Unghiurile lor mă joacă, îmi joacă nervii, simțămintele.

Plutesc nişte lebede pe Bega. Ar fi timp de plecare, cum de-au rămas? Asta e. Se vesteşte o epidemie de gripă... dar azi nu mă poate atinge. Apoi chiar cred asta.

În genere, vorbele zboară şi se frâng. Dar cuvintele... Eh, recunosc, cuvântului, cuvintelor cu neastâmpăr şi pârjol interior le dau slujire.

Şi vamă.

Unele mă seceră.

Şi o vreme sunt mirişte pustiită. Mi-e sete apoi şi caut alte cuvinte pline de patimă. Le zidesc în mine, le dau forme proprii, unice, afective.

Adeseori se prăbuşesc. O iau de la capăt. Iarăşi. Cuvintele mă zidesc şi mă destramă.

Toată ziulica nu fac decât să le fiu pe plac...

Cuvintele sunt albastru şi... miere.

Dar nu e rău. Nu e rău deloc. Zic. Gândesc. Gândesc şi cred în menirea fiecărei zile.

O transform în ființă. Asta nu înțelegea verişoara D. Ea şi M. au plecat în America. Pierduți dincolo de albastru, am spus atunci. Apoi s-au despărțit.

Cuvintele se întorceau vrăjmaşe împotriva lor. Nu s-au mai înțeles. Fără cuvinte cum poți să? Chiar nerostite, au putere...! Da? Lasă, ştii bine. Numai ele să fie de vină? Cuvintele?

Întotdeauna? Întotdeauna. „O să te mănânce singurătatea!" îi cobea C., soț paralizat, soției lui, o vreme mult iubită. Cuvintele s-au alterat cu timpul. Nişte viclenii.

Nişte găoace mucegăite.

Nişte dubii.

Nişte vedenii.

Nişte farse, zicea verişoara D.

Eu nu.

Eu nu vreau să le simt veninul şi colții ca de fiară.

Şi scornesc un joc. Mă prefac sigură pe mine, stăpână peste tot ce mi se spune. Puterea, forța stă în privire, gest, frumusețe, şi în cuvinte, îmi repet.

Ritual psihologic.

Îmi modulez vocea, încarc silabele de nuanțe.

Cuvântul mi-e prânzul.

Uneori de ce s-o fi răzvrătind împotriva-mi?

Eu mă supun.

Cu iuțeală, răvăşită alteori, donquijotește ades.

Puternic şi buimăcitor cuvântul tău! Cuvintele mele vijelie, fulger, copie flască după originalul biblic, ancestral, se vor o punte.

Sau... poduri peste.

Eu sunt... cuvinte.

Aşteptare, stol sălbatic nestăpânit, peisaj, zbor fantast peste pământ. Sunt.

Galop de cai şi zile sunt.

Un alint justiţiar.

Trec de partea domnului care se plimbă seara pe aleea anostă dintre blocuri. E un domn cu barbă. Se zice că-i poet. Rosteşte cuvinte doar pentru el. Dacă le aude cineva de prin preajmă, nu-l deranjează. Răspunsul poetului sclipeşte metalic şi eu îl asemui cu Adam, primul, întâiul om pe pământ. Şi el, primul, avea probabil o stranie mirare faţă de cuvinte. Domnul de pe aleea noastră nu se opreşte din mers nici la un alt sunet ivit în preajmă-i. Doar dacă-i un cuvânt. Merge regal prin înverşunarea curiozităţii noastre, prin ninsori sau ore de vară. Pare izbăvit de orice vină. Mai ales când vorbeşte cu cineva iluzoriu.

„... Doamnelor şi domnilor, astăzi nu-i rost de ninsoare.

Serviţi ploaie.

Traversaţi ploaia, că n-aveţi încotro! Expoziţia vernisată ieri, o ştiţi? Nu mai are vizitatori.

Pictorul s-a îmbătat cu aroma amestecului de culori. în atelierul dumnealui s-a întâmplat ciudăţenia. Doamnelor şi domnilor, chiar dumneavoastră, domnişoarelor, aveţi răbdare! Între timp, vă mai anunţ că un sac plin cu scrisori de dragoste a fost uitat în vagonul poştal staţionat în depou. Destinatarii vor fi nevoiţi să aştepte finele anchetei ce s-a iniţiat pentru... Sau pot modifica destinaţia următoarelor depeşe. Sau sentimentele”.

Îl observ cum se încumetă să înfrunte unele cuvinte.

Respiră curajos, adânc, agresiv.

Le iartă.

Reface, migălos, alte cuvinte.

„Fără cuvinte? Adevărurile mele (ale lumii) s-ar... surpa. Peste mine, desigur”, zice păşind larg.

Aud în urma lui, ca o litanie:

„Eu, fărâmă divină sfâşiată, apărată de cuvinte, între cel dintâi rostit cel din urmă slujit”.

10 august 1998

TRIPLU SALT

Aerul, cât încape într-o respirație. Logosul, metafizica, încrederea, ți le dau pe toate. Ca pe-un hap.

Să nu-mi arăți chipul fricii, minut pârjolitor!

Cât să mai adaug? O întrebare şi... un triplu salt în mine? Mă clatin. Râd...

Şi... dacă las uitării minutul acela? Nu-i bine? N-ar fi mai bine?

Talazuri din mine alung.

Sus, ce lumină! Ce înălțime! Se învârte ceasornicul meu... Răsuflă o dată cu mine. Sunt copleşită. Apoi nerăbdătoare cu toate, cu nimicul, cu mine. Pierd.

„Per gli miracoli ci voglio un po di tempo".

Rost de conversație cu mine.

E un timp impregnat în obiectele din jurul meu. Acum îl simt lenevos, nepăsător, imperceptibil. Tulburător. Vaporos.

Ne-a trebuit o vreme să ne acomodăm.

M-am străduit. Privirea, mirosul meu Ie-a acceptat încet culoarea, forma. Ceva involuntar şi obligatoriu. La început, mirosul era ca de lemn prelucrat cu lac. A pătruns violent. S-a instalat iute, agil, pripit, cucerind aerul casei. Apoi s-a molcomit. Printre mobile şi cărți. Printre fotoliile cu aerul unor vechi rude moştenite. Uşor obosite.

Fereastra ține în limpezimea ei o pasăre. Nu se sperie de mine. Îi cer un zbor.

Şi-i dau în schimb o fărâmă de pâine. Hai, îmi împrumuți un zbor?

Pasărea se preface în lumină.

Suntem într-o depărtare egală una de cealaltă.

Aş vrea să am catalige imense şi să-i ating înălțimea.

Toate acestea le citeşte cu glas tare doamna Esti. La ora dimineții, pe când altă dată îşi servea cafeaua, acum, scrie. Toți ai casei o cred zurlie, dar îi aduc hârtie şi pixuri. Decât să se plângă de reumatism, asfixieri, aritmii posibile, mai bine să scrie. Asta şi face. Mai dificil e când vrea să fie ascultată citind cu intonații speciale tot ce-a caligrafiat cu migala cu care cosea alteori goblenuri. Eu singură îi ştiu secretul.

Va muri în curând. Îi fac injecțiile, îi dau pilulele şi o mint că totul va fi bine încă multă vreme de-acum încolo. Mă crede? îmi povesteşte despre un extract din ulei de rechin care menține pielea tânără, îmi recomandă să-l cumpăr, în timp ce se-ndreaptă spre uşă să-i deschidă cuiva. Simt aburul fricii.

Doamna Esti ar putea fi răpusă de momentele trufaşe.

Mă lipesc de-un raft ticsit de cărți... Balzac şi Proust înşiruiți. Voltaire... avea aceeaşi zodie ca şi mine. Faulkner, Camus în original... în schimb, Caragiale mă liniştește. Întotdeauna i-am renovat cu o privire pălăria. Se asemuia cu una purtată de bunicul din partea mamei. Mustața, ce să zic? Le semăna bine de tot. Ca şi când s-ar fi dichisit în aceeaşi oglindă. Poate şi un zâmbet ironic, abia mijit nu ştiu cum, dar le era comun. Lasă, mai vedem noi cum devine cazul...

Doamna Esti ascultă răbdătoare textul unui promo. Doi tineri vor să-i vândă ceva. Insistenți. Totul e atât de actual, şi ea atât de prezentă în conversație!

„... Doamnă, sunt de la firma Kamenda şi Oblastrikt. Vă rog, un minut de atenţie şi veţi primi gra-tu-it un set de cuţite. Douăsprezece. Diferite mărimi, ascuţite la micron... Pentru patruzeci şi patru de acţiuni gospodăreşti aveţi la dispoziţie aceste douăşpe cuţite...”

„Regret, nu-mi plac prea multe tăişuri” , replică doamna Esti... „Nu, nu-i nici o problemă! Va trebui să cumpăraţi, în schimb, un mixer, un storcător de fructe, două tigăi... Nu?! Dar... păreţi o gospodină... cum să zic, perfectă, aproape că...”

O aud cum se îndepărtează de viaţă cu fiecare frază şi ea nu ştie. Sau... parează?!

Singurătatea, o preferată iapă buiastră, scapără din potcoave scântei albăstrii.

Lumina fulgeră. Tresar. Îmi place să cred că e un pericol şi trebuie, trebuie să-l înving. Şi trebuie să-l depăşesc! Nu renunţ. Nu mă retrag. O dată cu mine rezistă şi frica. O simt, presimt cum se zbate în mine.

Consolează-te! N-avem toţi aceeaşi clipă sub papuc, îmi zic.

Apasă cu talpa! Apasă cu călcâiul clipa!

„Clipa e ceva larvar, orb, neloial şi mărunt. Ai strivit-o? N-ai nici o vină”. Aceeaşi senzaţie ca şi atunci, în catedrala veche de aproape o mie de ani, în Anglia, Birmingham. Eu eram singurul vizitator. Custodele îmi făcuse un semn. M-am apropiat. Lumină reţinută, paşii înfrânaţi.

Mi se indică ultimul nume gravat pe o placă din lemn, atârnată de perete. Deborah Kellyn. Punct.

Ca o neputincioasă lacrimă.

Era numele fostei soţii a custodelui.

Fostă vie până anul trecut. Fostă enoriaşă vie. Fostă elegantă, gravă, demnă, naivă, senină, umilă, nobilă şi vie.

Pătimaş-reţinut de vie. De îngrijorare cuprinsă ades. Neîncrezătoare şi smerită toujours. În final, ostenită foarte, foarte.

El, în neodihnă, vine aici zilnic să-şi spună păsul: arabii au deschis o piaţă zgomotoasă chiar la câţiva paşi, duminica la prânz bate vântul prea verzui-pieziş, câinele de-acasă (acelaşi) e sleit de puteri. Latră anost, anonim, abătut. Şi arar; salata nu e poluată, apa are gust coclit, pragul de la uşă s-a tocit, preţurile sunt lungi şi lumina e suferindă...

Ochii celor din jur sunt hrăpăreţi, hămesiţi, neiertători, pizmaşi, neruşinaţi, mustrători.

Lumea nu mai are timp. E nedesluşită, azi oablă, mâine încâlcită... Doamne-ajută!

6 ianuarie 1999

CHIPURI ÎN FORMĂ DE INELE

După-amiaza se întinde ca o plasă țesută des.

În formă de inele. Ca un năvod peste micul restaurant. Cu design în culoarea topazului. Un local numai pentru femei. Bine că s-a gândit cineva şi la ele. Parisul, cică, are tradiție în acest sens.

Aici e bine şi aşa. Din când în când, sâmbăta sau duminica, mai ales duminica, poți veni şi poți consuma orice...

Gândurile care te apasă le scoți la iveală, povesteşti... Cuvintele devoră temerile.

Poți savura... ore de topaz, un pahar de vin (culoarea topaz), auzi propoziții şlefuite ca un topaz...

Recomandabil e să porți cercei topaz. Lumina se face-preface în irizări de... topaz şi totul devine suportabil.

Puțină cochetărie... Mai adaugi şi puțină tăcere.

Un mic abis care trebuie umplut de preferință cu... un „el” .

Oare ce anume s-ar potrivi în golul dintre ea şi lume? Ioana crede că-i un gând trăsnit, uşuratec şi trist.

Dacă ar picta, ar vinde tablouri şi, mai ales, l-ar invita pe... el. Măcar modistă de-ar fi, tot s-ar mai găsi o cale pentru o revedere. Dar ea nu poate nimic din acest fel de... salvare. Nu ştie. Singurul lucru la îndemână e o... liturghie. „El” , cel iubit, n-ar merita, dar aşa e ea. Acceptă greu orice sfârşit. Şi... dacă

se va întoarce? De plecat a plecat discret. Totuşi, mai bine nu. Mai ales că n-ar mai aduce şi frumuşica sumă pe care a luat-o cu el. Va să zică, nu!! Cu umbrele nu e bine să...

Ioana caută o frază pe care să i-o arunce la o adică. Nu-i vine în minte nimic. Mai uşor cochetează cu propria-i figură încorsetată într-o ţinută elegantă de rangul trei.

Ioana se-mbărbătează şi-i va pregăti dumnealui o frază... dureros de înţeleaptă.

Prin local unduie o muzică în surdină.

Nicole, deşi la aceeaşi masă, nu bănuieşte nimic. Fumează absentă. Nici un cuvânt. Bărbatul ei a plecat din căsnicie demult. Totul e departe.

Ea are dureri de spate.

Duminica e o zi pustie, habar nu are că poate fi o alegorie…

Şi nici n-o interesează. Mai bine visează. Un alt „el" ... într-o speranţă topaz, consumă minute topaz: el s-ar putea să apară de dincolo de aşteptarea topaz...

Priveşte spre uşă. Tocmai îşi face prezenţa o tinerică. Priviri crucişe. Nu e slută. Atunci de ce nu caută un loc plin de zgomot, veselie? Şi băieţi...

La ce-i trebuie amorţeala duminicii consumate aici de cliente fidele?

Tăcerea e întreruptă. Tânăra tuşeşte, vorbeşte tare, şochează. Râde ostentativ. Aprinde o ţigară. Se uită în jur, ostentativ.

Fetei îi stă mult mai bine culoarea topaz. Nicole se hotărăşte să plece.

Duminica e o zi fără nici un haz.

*

* *

Doamna Cici de la parter şi doamna Savu de pe palier discută. Acelaşi subiect comun lor: despre el şi... el. Răposaţi. Păcat! Ce păcat! Unul era încă tânăr, dar inima nu-l mai asculta. Deşi se operase... Celălalt gustase binişor din viciul jocului de cărţi.

Doar anii au devenit colţuroşi, vitregi. Vreo şaptezeci.

Apoi, după acestea, dincolo de toate acestea, peste toate acestea, inevitabil, doamnele sau ofilit cu amănuntul.

De la parter la etaj, mereu urcă o insomnie sau coboară un suspin.

Noaptea are gust de venin. Noaptea-i amestecată cu fiere.

Doamnele stau la geam, iar noaptea se deşiră alene.

Câte un taxi trage întunericul după el. Şoferul, când oboseşte, îl abandonează.

Aşteptarea seamănă cu cea veche, pe când trebuia să vină... el. Doamna Savu cântă:

„Şi prea des bate un vânt rece.

De la etaj până la parter...”

*

* *

Ea se vântură prin casă. De la oglindă la bucătărie... Duce gunoiul, dă un telefon... Copilul e încă la şcoală, pe obrazul ei un neg pare că s-a mărit. De ieri până azi? îi este teamă de un rid. Ce stupid! Aşa repede şi-aşa adânci să se imprime ridurile pe o piele grijuliu lucrată? Ronţăie arahide. Nu citeşte. Nu oftează. Nici un gest dăunător. Uneori, visează...

Cum ar fi o călătorie la prietena măritată într-o ţară îndepărtată? E casieriţă la un bar de noapte... trebuie să fie

ceva... grozav! Lumini, bani, muzică, ţinute elegante, să ştii c-a avut noroc! Ar schimba? Cu ea? O, nu, nu! Mai bine călduţa grijă a zilei de mâine, bărbat patron, riduri calmate... Nu! Mai bine va merge curând la cumpărături. Şterge de praf. O veioză ornată cu îngeraşi din ipsos lucios, îşi pune cercei cu dimensiuni evidente, oh, ea are treburi, se va ocupa şi de dividende... Nu multă oboseală, nu mult plictis! Viaţa nu e uşoară, nici paradis... Ptiu!, iar am cobit şi-n bucătărie miroase a coclit.

Sunt... voi fi altcumva. O persoană importantă. Asta e. Lumea se cucereşte cu încetul. Vecina mea scrie cărţi şi e adusă de spate. îşi cumpără televizor în rate, nu... doamne, eu, vai, aşa ceva nu accept!

Lumina, încăierată cu umbra, vine din spate.

*

* *

Îşi suflă nasul, îşi şterge lacrimile hotărâtă să accepte situaţia. Cât o mai fi aşa, că de schimbat, trebuie să se schimbe. Doar a divorţat. E liberă şi nu e. Atâta timp cât el stă încă sub acelaşi acoperiş... El strigă: „Eşti o stricată” . Ea se roagă în gând.

„Să mă laşi tu pe mine, aşa crezi că vei putea? Sunt puternic, iar tu o scoabă, fiu-tu a jucat la noroc şi barbut şi gândul ce l-ai mai avut. îţi seamănă leit, eu chiar mă bucur că nu mai sunt lucruri moştenite şi care ar trebui împărţite!”

Uşa-i trântită.

Se sparge trecutul în bucăţi.

Ea plânge. Hârtia de la tribunal nu are nici un efect, zadarnic a pus-o în ramă, pe hol... Ea îşi vede faţa scofâlcită, iar fostul e încă un brad.

Asta o irită. Şi plânge, promiţându-şi că-i ultima oară, dar uită. Ce folos?

O bate gândul unei plecări departe. Experimentează tentativa ieşind val-vârtej şi pornind la întâmplare. Se plimbă fără să observe aproape nimic. Poate-ar fi fost mai câştigată dacă era ca şi Gabi. Acum, prietenă? Fostă?! Dar se mai întâlnesc. Arareori. Când Gabi revine acasă. A plecat doar de trei ani. A vrut să aibă bani. S-a zbătut, a îmbătrânit cât în zece, se laudă, se zgârceşte. E dură. Neiertătoare, gata de izbândă. Aprigă, renunţă la şi la, acceptă ce-i folositor. Ostilă, felină, după caz.

Ei bine, pe ea asta o mâhneşte. Nu are bani, nu are voinţă, nu are pretenţii. Toate sunt prea zgomotoase.

Ea merge, merge, din inerţie, de ce, uite-aşa, pentru că. Ziua e buimacă. O ştie sigur. Incontestabil. A merge, a pleca, a te depărta, are ceva... divin? De ce nu?

Şi-l închipuie pe Isus pornind de unul singur. Quo vadis, Domine? întrebarea apostolului Pavel răsună şi acum, ea o aude răscolitoare.

Se-nfricoşează.

Unde? Totuşi, unde să se oprească?

Ea e o trufaşă înveninată.

„Aş vrea să mă prefac în ploaie”, gândeşte. Priveşte. Aşteaptă. Priveşte.

Unele femei trec în maşină, altele îşi plimbă copiii, e vară, multe se duc la ştrand, pentru ea, oricum, e mult prea cald...

Se aşază pe-o bancă, îşi împarte gândurile negre pe zile... în fond, cine ştie?

*

* *

Anunțul a fost bine marcat în pagina de ziar publicitar. E drept, prima impresie ducea către veştile triste, dar nu e bine deloc să cobeşti, doamne fereşte! La vârsta de 60... O femeie la 60 e ceva, tare greu de înțeles. Cei dinafară vârstei de 60 sunt ipocriți când ar fi să facă vreo referire la. „Eu una ştiu secretul, decide Rozica. Anunțul e chiar bine că-i tipărit într-un chenar, las-o-ncolo de superstiție!"

Azi e o zi frumoasă, e primăvară, Rozica s-a îmbrăcat adecvat. Un costum albăstrui. Decolteu uşor cochet. Un pic de machiaj. Nimic strident, asta o ştie de la o emisiune cu femeile.

Controlează dacă sărmăluțele în cuptor sunt nici prea reci, nici prea fierbinți. O încearcă nerăbdarea. Îşi repetă „să fiu calmă", va suna unul dintre cei potriviți.

Duminica e împănată cu dorințe... Telefonul sună prima oară. Rozica îşi ia o voce suavă. E un domn care ar vrea... adică să ne cunoaştem, zice, şi se descrie: pensionar, 1,70, în glas i se citeşte oarecare trufie, anii şaizeci, în aprilie... A fost şef de birou... E cumpătat... Rozica fixează ora spre amiază.

Să aibă timp şi pentru alte propuneri. Alegerea de azi contează. Grăbită a fost când s-a măritat prima oară. În fine, e bine.

Telefonul sună strident. O voce baritonală. Face impresie. Domn singur, posedă grădină şi viză de călătorie în State. „Distinsă doamnă, eu nu mai fumez, dumneavoastră?" Din când în când, dar... apropos, dacă nu-i cu supărare, cum arătați? Eu? 1,67, acum după infarct, înainte aveam 1,69... sănătatea nu-i pe contract, râde agreabil, ce flori ați dori? Lalele? Eu nu le pot suferi, dar, negreşit, le voi aduce când veți dori să ne-ntâlnim..."

Rozica împroaşcă o frază cu năduf.

*
* *

Duminica începe într-o speranţă.

La 60 de ani nu-i largă matca unor minute.

Rozica gustă din cozonac. Rețeta nu-i aparține. Aspectul, aşa şi-aşa. Aroma însă-i din cele mai fine. E bine.

Telefonul zbârnâie triumfal.

O, ce mândrețe de parade militare organiza fostul, soțul, săracul! Şi ea, cum se mai pregătea!... Taram-taram, trompetele. Telefonul i-a mai rămas din sunetele de paşi bătuți ritmic şi din muzica fanfarelor, a ajuns să prefere țârâitul unui telefon. Dar nu-i încotro. Ridică receptorul... E chiar un fost subofițer, norocul s-a oploşit la ea în casă, chiar aşa ceva îşi dorea, de restul propunerilor nu-i pasă...

„Distinsă doamnă”, zice, „sunt din altă localitate, dar nu-i, la o adică... nu-i nici o dificultate... am fost subofițer, vă zisei, curier, condiție fizică... încă... înălțimea?... Cum să nu! Vă spun, deşi... nu contează, totul e omul, mă credeți ce vă spun, am casă şi m-am băgat în afaceri cu tutun, ei, să vedeți... am 45... La ce oră vă pot vedea?”

Rozica râde. Ce farsă! Glasul bărbatului s-a volatilizat. Apoi Rozica se încruntă.

Norocul a trecut deghizat.

*
* *

Afară se văd muguri înverzind.

Telefonul sună ostentativ.

E-un tânăr cu deviații gerontofile.

Ar fi vrut să ştie dacă doamna e într-adevăr spre 60 sau e o atrăgătoare de 40, gata pentru un joc, o întâlnire trucată?

Se-ntâmplă nu o dată, scuzați, nu vă mai deranjați.

Peste un minut, domnul care trebuia să vină la prânz îşi contramandează vizita. Pe scări, tocmai acum şi-a scrântit un picior. Păcat.

Oricum, zice, pe viitor va veni chiar de-ar fi în cărucior.

Rozica trânteşte receptorul. Camuflează la uşă ochiul vizor. Se aşază la masă şi mănâncă, devoră, sfâşie cu dinții o bucată de carne şi toată disperarea.

DANSÂND CU BUNICA, MARȚI SEARA

Deja e vineri după sărbători. Şi ea zice nu şi nu şi nu, mi-e frică de vârstă... Dar eu ştiu... Pe atunci, la vremea unui ceas de seară, marți, bunica avea cincizeci de ani şi încă o sută de zile, iar eu cinci anişori plus două luni exact. O ştiu prea bine căci ne născusem în aceeaşi lună a unor toamne diferite. Chiar zilele ne erau una lângă alta notate. În orice calendar vor fi fost să fie, tot alături, legate, urmau...

În seara aceea, aleile umede i se întindeau bunicii la picioare.

Prea bine, zise ea, şi
trimise cu mâna departe
ceața nostalgic amară.
Sau, poate era umbra ploii trecute?

Crengile copacilor se lăsau ca nişte însemne pe obrazul ei. Nu-i păsa. Mă prinse de mână şi-ncepu a dansa; dincolo de gardul grădinii, maşinile, într-un larg du-te-vino, înainte, înapoi. Ce simplu!

Farurile înjunghiau cu lumină fantasmele copacilor. Asta chiar ştiu perfect.

Copacii jucau rolul fantasmelor în umbră. Dezbrăcați de mister, atinşi de lumină o clipă, încremeneau ruşinați.

Apoi dansau împreună cu noi.

Şi iarăşi cădea pradă luminii fantoma.

Ce dans! Ce joc!

Bunica vrea să fie veselă, înțelegeți!

Scornește un cântec…

Sunt fericită/ între zile de șapte și opt/ eu doar atâta mai pot/ mă doare o vorbă/ dar am/ primejdioasa putere să râd

Hai, bucură-te, fetița mea!

Dansul nostru nu-i tăgadă

Gândul meu e muzică/ Amin!/ La stânga, trecutul

La dreapta, uitarea.../ Uf!/

Ce singuri sunt unii! Ce grăbiți, ce grăbiți! Le plânge pe umeri înserarea.

Eu și bunica ne împiedicăm în pași. O, cum dansăm, cum mai dansăm!

Nu e lună.

Nici plină, nici suferindă pe jumătate. Suntem doar noi în grădină.

Peste drum e un spital. Nu văd pe nimeni intrând. Strada e sănătoasă. Din când în când, portarul își târăște un picior.

Omul e tânăr, dar are un picior bătrân

Seara se lipește insinuant de asfalt. Până mâine, până mâine...

Bunica mă ia în brațe. Valsează.

Peste umărul ei, trecutul.

Suntem numai noi două și dansul.

Bunica sare-un cuvânt, dar cântul se leagă: „am în buzunar/ niște ore

și-un măr

puse la păstrare/ fetița mea, eu aș trăi și-a noua oară

vara-toamna, mi-ar fi bine/ o să-ți dau o barcă-n dar

vezi ce ploi s-abat peste noi/ Amin/ înc-o dată/ timpul râde hâd

când/ mă-nțeapă un genunchi…

Eu dansez pe orele răscoapte/ sunt aici, dincolo de noapte/ vreau să spun o, la, la, la!

E gelos minutul

E obez, beteag/ Îl sfidez şi dansez... Iată/ Ce-o fi rău în asta?”

Puțin obosite, ne-aşezăm pe o creangă ruptă.

La spitalul din colț vine-o urgență. Un puşcăriaş intră dus de braț, ca pacient special. Cătuşele se zăresc ostentativ. Medicul de gardă îl va opera. Îl va pedepsi cu o durere locală şi temporară. Omul înjură ca în celulă. El n-are lacrimi de seară. De rutină. De risipit. De îndulcit momentul.

Îi este indiferent.

Asistenta dozează calmante. În fine, obosită, se retrage. Brusc, alarma unei maşini taie-n felii ascuțite înserarea.

Un pribeag, boschetar pripăşit pe o bancă din parcul de vis-à-vis, apare-n decor. Priveşte buimac. Şi pleacă.

Noi două rămânem pe loc.

Până ce, supusă, bunica face o falsă-nvoială cu inima sa.

12 martie 1999

CÂT SE POATE DE ALTFEL

Forțez potrivirea de sensuri şi plecări spre un loc mult dorit. Aş putea exersa desprinderea de obsesiva dorință, dar ezit.

Vreau să plec într-acolo... în oraşul imperial va fi un simpozion şi o expoziție.

Şansa, deci, să n-o pierd!

Subiectul e unul... etern: moda. Şi nu mă lasă indiferentă.

Toate piedicile ivite exact la momentul nepotrivit mă ambiționează. Las-o baltă, mai zice unul, altul, mirat de insistența mea în fața fiecărui hop. Eu nu dau înapoi. Eventualul eşec poate fi o experiență (totuşi, doamne fereşte!).

În sfârşit sunt în posesia tuturor actelor necesare plecării.

Gata! Vize, avize, bilete, confirmări...

Oraşul imperial va fi o certitudine şi pentru mine, nu-i aşa? în plus, nimic nu mă va putea dezola.

Pornim. Pornesc, o, da?

E treisprezece, e miercuri, e o răcoare de august, într-un cuvânt, ce dacă?

Alături de mine, cu mine (sau eu cu ele?) croitorese de lux, managere intempestive, patroane de magazine arvunite, cinci doamne cu ifose strunite...

Strivesc anumite vocale. învingo imagine şoc.

Privirea mea crucişă.

Neîncredere şi umilinţă.

În atâta lumină?

Las baltă interogaţia filozofică, mă amestec între cuvintele–morişcă.

Conversaţii despre modele, fuste, rochii, manechine.

Mimez apatia. Din partea adversă, în contur schimbător, trufia.

False drăgălăşenii despre ce şi cum. Scuzaţi! Vedeţi, prea multe bagaje, bagajele, n-aţi vrea să staţi de pază puţin lângă ele? N-are rost să... ce drăguţ, vai, da, mulţumesc, poftiţi... nici vorbă... iată! Vorbe frânte.

Imaginea lui revine.

Se iţeşte, râde, pleacă trufaşă.

Rămân.

Am o vreme în custodie genţi, cutii, geamantane... pachete...

Şi minute răpciuge.

Plus încruntarea mea involuntară.

Le aşez pe bandă rulantă.

Ziua se uită la mine holbată.

Doamnele fumează pe partea indolenţei, a încrederii c-au izbândit în lume, în afaceri, în viaţă.

Fii calmă! îmi spun. Pariez. Nu voi avea crize de orgoliu albastru. E bine.

Câţiva paşi... Alţii. Control passport, ştampile, confruntări cu fotografia.

Mda, pe chipul dumneavoastră, doamnă, au apărut ceva modificări... între două plecări? Aşa e.

Zburăm peste vară.

Stewardesa oferă zâmbete, sfaturi şi o revistă.

Modele de bijuterii. Le poți procura pe loc, atunci, acolo.

Vecina mea de scaun își alege cercei și brățară.

Eu mă văd în muzeul figurilor de ceară. Le salut. Asta chiar îmi face bine.

Terapia visării.

Mă simt balansând între personaje, istorii și vârste.

Destine.

De la ele până la mine e o tăcere de ceară.

Și timp condensat.

Doamnele moțăie... elegant.

Mă complac în aceeași postură. Sunt încă în vizită la Madame Toussaud.

Dar... ceva se petrece. Ba mâna, ba nasul, bărbia unei statui se înmoaie... „Le-ați privit prea arzător!" zice paznicul alarmat.

Se urzește o toropeală peste ochii unor statui.

Paznicul e în alertă: „Doamnă, plecați, please! E periculos ce se întâmplă. V-aș putea salva cu o învoială: dacă plătiți contravaloarea chipului meu, turnat în ceară."

...Ce se năruie în mine? Statuile privind ostile?

Îmi simt pielea foarte fierbinte, deși afară e frig. Am început să strig: „Dio!" Managera-doamnă, fostă vecină de scaun cu mine, aflată acum la ieșire, mă-ndeamnă să cobor.

Călătoria și avionul trepidează. Doamna alege o frază... N-o mai ascult.

Cineva coboară din avion un cărucior cu rotile în care se află o femeie veselă. Are părul albit și fața încă tânără. Și e veselă. Se simte privită. Mă depărtez un pas. Aștept la rând, în rând cu ceilalți pasageri, formalitățile de sosire. Reține o imagine oarecare din jurul meu. Îmi apare M., în cârjă, trebăluind prin casă. E de vârstă mijlocie, dar trăiește cumplit

dezintegrarea fizică. Operații, plus un tată bolnav care vrea zilnic înghețată, plus un copil înfiat de fostul soț, care nu de mult şi-a pus capăt zilelor, un câine răpciugos şi un el care a părăsit-o. De ce nu i-am spus că plec? Dacă trimite fetița să mă caute şi să-i mai dau câte ceva? De obicei bani. M-apasă brusc vinovăția. Dublă. Triplă. Şi pentru că, şi pentru că...

...Doamnă, formalitățile sunt în regulă. E O.K.! S-aveți o zi bună!

REFERINȚE CRITICE
(Selecție)

„Ideea de zbor, nevoia imperioasă de a străbate distanțele şi a întâmpina depărtările se centrează la Veronica Balaj şi pe eminescianul leitmotiv: marea, vânturile, valurile. Cercurile acvatice care clipocesc oglindesc viitorul poetei ca o tainică chemare *(Ruotta della fortuna)*; uneori „un val/ izgonit din mare" *(Asklepios)* bate la poarta cetății inimii celei ce-şi simte destinul împletit cu acela al infinitei întinderi ca pentru a pecetlui iară şi iară comuniunea.

Legătura cu thalassa ne este prezentată ca o osândă al cărei mesager, lupul de mare, o anunță predestinatei „în calea vântului miriapod", „cu glas de oracol" *(Lacrimi, rate ale sangvinității)*. Predestinată pentru că „gustul algelor/ se prelinge în mine/ înainte şi înapoi" *(ibidem)* cu frecvența bătăilor inimii; mai mult, marea, „ca o fetişcană" *(Testamentul neterminat al mării către Herodot),* cu puterea ei insondabilă, mereu nouă ca la creație, face concurență ritmului biologic al poetei: „Valurile/ fac în ciudă/bătăilor inimii" *(ibidem)*.

Totul începe înlăuntru, iar metafora călătoriei, a plecării, a zborului, a mării, este menită tocmai să dezvăluie imensitatea universului interior al poetei şi frumusețea lui. Numai din această frumusețe „umbra lunii căzută pe versantul inimii tale" (*Fântâna dragonului*); „o deşirare a zborului din întrebarea mea" *(Dilemă)*; „ora va fi lacrimă/ minutul/ o

picătură usturător, izbăvitoare” *(Asklepios)*; „aleluia, cât team iubit” (*Carnaval)*; „Manole şoptise ceva.../ un cuvânt.../ ca în marea creaţie” *(Ana ştia visul pe de rost);* „grija pentru ore/ va înflori/ şi-n calendarul tău/ interior” (*Andrada*) şi altele.

Toate acestea. Tema şi imaginile, metafora şi simbolurile, potrivit completate de cele câteva desene cu peniţă (păcat că editura nu a menţionat autorul lor) ne recomandă pe Veronica Balaj ca pe un autor care trebuie citit.”

Theodor Damian,
Rouă cărţilor. O hermeneutică teologică în context literar, Editura Danubius, Bucureşti, 1998
Varianta engleză în „Gracious Light”, nr. 6, 1998, New York

Traducătoare, dar înainte de toate prozatoare, Veronica Balaj este un observator de o rară finețe, dublat de o sensibilitate artistică aparte. Reporter prezent în toate mediile sociale, atent la ceea ce se întâmplă, dar şi la sufletul omului, autoarea are o percepție corectă a realității căreia îi dă o interpretare proprie, inconfundabilă.

Scrisul alert, spontan, trădează profesionistul gazetăriei şi prin punctarea directă, exactă, a caracteristicilor pregnante ale fiecărui personaj sau situații descrise ori analizate. Cărțile Veronicăi Balaj rămân nişte mărturii despre contemporani, despre o lume a unui oraş şi oamenii săi, despre marile sau micile lor iluzii sau pasiuni puse pe hârtie direct, doar cu nuanțările fireşti date de filtrul său interior. O scriere viguroasă, feminină doar în descifrarea complicatului filigran al sufletului omenesc sunt caracteristici ale autoarei, cea care-şi interfera vocea cu cea a personajelor, trădând căldura cu care se apropie de ele, de aceste exemplare figuri extrase din imediata

apropiere, purtătoare fiecare a unei lumi dense, vii, pasionante, lume din care vin şi cu care se confruntă.

Paul Eugen Banciu,
Postfață la volumul *Ploua la Troia,*
de Veronica Balaj

„Nu sunt schimbări evidente de la un volum la altul, autoarea îşi păstrează stilul propriu, conturat în primul volum.

La Veronica Balaj, formația profesională de ziarist îşi pune în mod firesc amprenta pe scriitură şi chiar pe modul intim de alchimizare a materialului literar. Şi, tot în mod firesc, se păstrează în poezie ceva din stilul prozatoarei, în notația jurnalistică, secvențială, dar alertă, în flash-uri semnificative, persiflante: „lângă mine/ doamnele vorbind la celular/cât costă o pizza/ în Trafalgar Square."

E un prozaism al versurilor, fragmentate imperturbabil, în sintagme scurte, chiar doar de două-trei cuvinte, ce pot fi reîntregite în fraze de expozeu epic. Este o fragmentare grafică doar, fără o rațiune expresă, impusă de vreo eventuală întortochere a firului poetic. Pe de o parte, însă, această fragmentare punctează fiecare sintagmă care, de altfel, într-o tensiune normală, în fluidul epic al rostirii, fără hipo sau hipertensiune. Or, fiorul poetic se naşte tocmai din... tahicardie, din variațiile de tensiune ce agresează starea de normalitate cotidiană în impresie şi trăire.

Ca un profesionist al utilizării cuvântului ce trebuie oferit pu-blicului, autoarea îşi asumă declarat actul scrisului. Aservindu-i-se cu responsabilitate şi solemnitate ritualică de scrib, după cum metaforizează, scriitura fiind ca o „frază tămăduitoare/ talisman/ din rugăciunea copilului."

Maria Nițu
„Orient Latin”, Revistă trimestrială
de literatură şi arte,
an VI, nr. 12 (17–18), 1999

„Veronica Balaj manifestă, prin urmare, o abil mascată preocupare pentru destinul contemporaneității contaminate de ignoranță, pentru sinonimizare a ignoranței cu modernitatea... autoarea nu poate masca tușa feminină, în ambele sensuri: rafinament şi aciditate dizolvantă. Finețea detaliului şi a vaporoasei percepții a trăirilor feminine.... Li se opune adesea exultanța.

Pompiliu Crăciunescu
„Orient Latin”, Revistă trimestrială
de literatură şi arte,
an III, nr. 6 (17–18), 1995

Cu frenezie, harnica prozatoare, intrată într-un precipitat timp al recuperărilor, a tipărit un *Jurnal de Timişoara* (1990), dar şi *Parisul fără mine* (1992), chiar şi în versiune franceză, la o editură din Bruxelles), două romane (*Sărbători amânate* şi, recent, *Vara himerelor*) şi un volum de proză scurtă (*Ploua la Troia*, 1995). Fără a insista (aici) asupra acestui palmares, putem spune — ca o primă concluzie — că autoarea cunoaşte meandrele sufletului feminin şi schimbă, cu dezinvoltură, mediile, vădind „resurse culturale”. Observația din urmă, indiscutabil corectă (aparținând lui Al. Ruja) ar lăsa să se înțeleagă că prozatoarea e atrasă de filonul livresc.

Textele d-nei Veronica Balaj nu sunt, din fericire, uscate. E multă viață (în sensul unor existențe rememorate ori imaginate), cu încercări aspre şi amintiri mâloase, cu alunecări în coşmar, viața însăşi fiind (precum în cazul lui Val) o „sărbătoare amânată". Deci o mare cantitate de suferință, pcozatoarea fiind un grefier al acestui carusel de stări, scăpat parcă de sub control. Şi, în consecință, amestecând motivele, impunând un ton confesiv grefat pe o alertețe reportericească. Jocurile memoriei fragmentează acest timp reinventat, populat cu fantasme. Protagoniştii (pictorița Xenia, de pildă, pivotul ultimului roman) caută refugiu, „o rezervă de limpezime".

Adrian Dinu Rachieru,
„Luceafărul", nr. 46, decembrie 1996

„Un roman de atmosferă, în care personajele se autodefinesc cel mai bine prin gesturi, atitudini, cuvinte, încât autoarea rar se vede silită a interveni cu comentarii caracteriologice. Adevărata artă a acestui roman stă, mi se pare, în paginile referitoare la întâlnirea lui Val cu fostul său profesor şi cu pictorul Alex, pagini în care Veronica Balaj reînvie lucruri şi întâmplări peste care de mult s-a aşternut uitarea. [...]

S-ar putea să greşesc, dar, lecturând aceste pagini, gândul mă duce la *Jurnalul filosofic* al lui Constantin Noica, mai precis acolo unde filosoful zice: «Am găsit încă un om de care mă pot despărți. Căci un om plin, bogat, valabil, e unul căruia printr-un cuvânt îi poți spune nespus de mult. Vă strângeți mâna, vă uitați unul în ochii altuia şi sa întâmplat ceva. E un pact între voi: (acum ne putem despărți). Căci orice v-ar despărți de acum înainte, sunteți doi oameni care **s-au întâlnit.** » [...]

Eu nu susțin că așa stau lucrurile în cazul de față. Nu susțin că prin această grilă trebuie judecat gestul lui Val, sau că asta a fost şi intenția autoarei. [...]

Dar este o carte vie, care se citeşte cu multă plăcere. O carte care emoționează. Pentru că e scrisă cu multă iubire. Din prea multă iubire."

Adrian Laurențiu,
„Zburătorul", serie nouă, an V, 123/1994

„Un acut sentiment al Cetății îl scoate pe poet din laboratorul sterilizat al imaginilor sale şi-l dăruie lucrurilor din preajmă. Poziționarea abruptă, aglomerând situații şi date din evenimentul imediat, instituie un alt gen de poezie, decât cel scriptic, aşteptând să-şi decanteze imaginile. Vorbim la Veronica Balaj de o poezie puternic oralizată, pusă să declame public şubrezenia ceremonialului de scriere şi să strige, fără complexe, adevărurile care pâlpâie înainte de a se închega. E o altă formă de dialogism, prin care **homo eloquens** poate lua în răspăr existentul, se poate juca pe orice octavă cu componentele lui şi, în cele din urmă, îl poate poetiza alimentând substanța ideatică din materializarea lumii fenomenale. [...]

Căci nu eroicizarea prin pastel homeric este calitatea liricului, ci demistificarea fabulei, decojirea ei de învelişul protector şi asedierea fățişă a sensului, multiplicarea lui prin varii procedee lirice. Versul curge în cascade torpilatoare, joacă pe planuri simultane (epic-liric, imnic-elegiac) şi punctează lirismul în noduri epicizate, capabile să distorsioneze direcția zicerii poetice. S-ar părea că asistăm la o desfăşurare orizontală

a fabulei lirice, dacă parabola care intersectează diametral poemul nu ar închega metafora nimicurilor existențiale.

Poemele se organizează din lanțul unor breşe epice, construite pe sonorități şi fluidități neaşteptate. Aliterația, metonimia, simbolul fonetic şi onomatopeic, devin mărci ale discursului rostit. Având alura unor scurte poveşti, înlănțuite pe firul mărgăritarelor lirice, poemele volumului se încarnează simultan cu momentul genezei lor. Liricul se filtrează prin surpriza înnodării acestor determinări în lanț, segmentând parabola acolo unde ea trenează în narativism. De altfel, această oralitate jucăuşă, pe scara poemului construit din varii planuri parabolice, are şi un suport ironic, cuibărit îndeosebi în paratextul poemului (cheia parabolei trebuie citită în parantezele discursului). O melodie pe octave argheziene care reface întregul din modelul toposului sorescian, bântuie versurile Veronicăi Balaj."

Cornel Munteanu,
„Poesis", an II, nr. 10, mai–iunie 1998

„Cu obstinație discursive, versurile Veronicăi Balaj ne vin parcă din «afara» poeziei (literaturii), autoarea refuzându-şi ipostaza oraculară, patosul circumstanțial, bravurile prozodice.

Versul se rosteşte singur.

Cu vocabule grave, nemuzicale, acest vers se vrea rece şi impersonal. Rostit nu de «cultură», ci de... jurnalism.

Redutabil om de presă, Veronica Balaj nu aduce în vers din «vechiul» ei meşteşug diurn decât exprimarea totdeauna abruptă, succintă, căreia îi adaugă nebănuite fervori, tensiune, miraj.

Poezia devine un jurământ de castitate, sărăcie şi... nesupunere.

Autoarea intră în «textul» prozo-poetic de parcă şi-ar înscrie numele (destinul) într-o societate secretă medievală. Metafora e exclusă, brutal. Spunerea «frumoasă» e ocolită cu lesniciune.

Cuvintele? Pietre de râu. Amintind marea. Captându-i vibrația.

Aparținând promoției insurgent de poeți-care-nu-vor-să-fie-poeți, dar care ajung, pe alt parcurs, la poezie, Veronica Balaj nu e amețită de «vraja» melopeică a versului, nu i se abandonează, ci îl utilizează — cârjă, toiag, baston alb — doar până trece «strada».

Şi strada e Istoria. Îndeobşte însângerată.

Biografie? Poeta trăieşte şi scrie în Timişoara. Atât şi ajunge pentru o filă de lexicon în care s-ar mai putea vorbi despre verbul incendiar al acestei Şeherezade în blugi, despre fragilitatea drapată în fald de marmură, despre asceza muzicii, despre tristețe şi dragoste şi disperare şi..."

Gheorghe Tomozei,
„Contemporanul — Ideea europeană",
an VII, octombrie 1996

„Romanul Veronicăi Balaj, *Vara himerelor,* se vrea [..] mai sofisticat din punct de vedere tehnic. Autoarea alternează narațiunea de la persoana a treia cu cea de la persoana întâi, adăugând şi fragmente onirice sau plonjări în trecut. Veronica Balaj face o radiografie a psihologiei feminine, încercând să scoată la iveală toate frământările, ezitările, aspirațiile femeii înşelate. Şi adevărul este că autoarea timişoreană reuşeşte să ne

prezinte o lume care, cel puțin pentru noi, bărbații, este şi va fi întotdeauna un underground inaccesibil. *Vara himerelor* este, aşadar, un univers al himerelor proiectat de cele mai misterioase zone ale conştiinței feminine."

Iulian Ciocan,
„Contrafort", an III, nr. 10 (124),
octombrie 1996

„Doamna Veronica Balaj realizează excelente emisiuni culturale la postul de radio TIMIŞOARA. Domnia-sa este şi o apreciată scriitoare: din 1992 până în prezent a publicat opt cărți. Cele mai recente dintre acestea sunt volume de versuri. După *Cu îngerul la arat* (Editura Mirton, 1997), recent a apărut volumul *Ritualuri de scrib/The Rituals of the Scribe* (Editura Excelsior, Timişoara, 1999), care, ca şi cartea anterioară, este bilingv, român-englez. Traducerea în limba engleză este semnată de doamna Antuza Genescu. [...]

Totul — sub semnul atotputernic al cuvântului. O temă întâlnită în alte poeme este cea a «perfecțiunii imperfecte» («operele imperfecte», ar spune Nichita Stănescu): concertul din sufletul poetului este «stricat», deodată, de privirea lui; alteori, ploaia devoratoare, al cărei impact şi a cărei insistență sunt sugerate aproape pictopoetic prin versurile scurte, despletite, sacadate, obsesive, şterge tablourile. Ar putea fi vorba şi de dinamica vieții, care «distruge nemişcarea contemplativă». Ploaia *deveni /stăpâna casei /dezolată, cu ochi de furie /şi de noroc rugător/ lovi obrazul/ celorlalte tablouri/ le şterse înfățişarea/ lăsând miros/ de putred şi sălciu/ în mobile/ şi pe jos"* în *Zboruri vânate,* tema, expusă de la început *(Cuvintele din bibliotecă/ au evadat)* este cea a revigorării artei

prin «baia» în realitate: *Idei uscate, praf uite/ însetate,/ sorb acuma din mare.* Dar ele, ideile uscate, prăfuite *sau despuiat de identitate.*

Poemele doamnei Veronica Balaj, lungi, cu versuri scurte, zglobii, cu o componentă ludică evidentă de multe ori, pornesc adesea de la teme livreşti, tratate apoi neconvenţional, uneori chiar epatant. Ele, poemele, conţin permanent un dialog cu realul în care defensivele delicate alternează cu admirabile ofensive."

Constantin Buiciuc,
„Actualitatea lugojană", an III, aprilie 1999

Cred în puterea cuvântului

„...Cuvântul uman este atât de puternic şi de insinuant, încât îl va obliga pe om să încerce o imortalizare a acestui important ceva din personalitatea lui. Or, imortalizarea acelei fărâme nu se va putea face decât prin scris. Cartea, cuvântul scris, va fi un suport moral, un salvator pentru oricare dintre oamenii mapamondului în faţa eroziunii timpului. Cred în puterea cuvântului. Cuvântul ne leagă din epoci în epoci. El oferă Olimpuri, dar şi căderi. Te poate salva, te poate înnămoli, te poate întrista, dar te poate şi bucura. [...] Cuvântul vorbit este, poate, la fel de important ca şi cuvântul scris. Cuvântul vorbit la radio zboară în eter, dar are un impact care poate să dăinuie în memoria sau în sufletul unui ascultător. Este un raport cu timpul foarte interesant: pe de o parte, ţi se pare că totul s-a volatilizat, iar pe de altă parte, cuvântul acela vorbit poate să trezească o suită de imagini, de idei, poate să-l oblige pe ascultător la o anume lectură, la un anume tip de gândire,

poate să-l îndemne la o anume meditație sau poate, pur și simplu, să-l facă să recepteze o informație pe care să n-o uite niciodată. Pentru mine, perspectiva înseamnă mult dinamism. Dacă aș putea, aș dărui cuvinte bune la toată lumea! Scriu numai când am timp, în general sâmbăta și duminica. Lucrez acum la niște texte rimate, dar eu le vreau proză. Colegii mei de breaslă, prozatorii, mi-au spus să nu mai trădez, să trec înapoi la proză."

Fragment din interviul cu Veronica Balaj,
realizat de Constantin Buiciuc,
„Actualitatea lugojană", an III, mai 1999

„E de regăsit aici și motivul drumului ca pretext inițiatic și terapeutic, fragmentarea notației, dinamica expresiei balansând între nominal și verbal. Performanțele se găsesc în volumul de proză scurtă, din 1995. *Ploua la Troia* e dovada că pentru Veronica Balaj literatura e stare și nu finalitate și că devine obiect abia atunci când arderea e completă și la temperaturi destul de înalte, încât să nu-i permită cititorului de rând să se apropie și doar să se dezmorțească de frigul insensibilității care-l înconjoară. Ni se propune aici o terapie de șoc, obținută prin asocieri inedite, prin finaluri deschise, prin luciditatea abordării obiectului narativ și prin menținerea tensiunilor epice la cote constante. Prozele din acest volum se constituie ca sinteze ale analiticului, ale creației epice propriu-zise și ale dimensiunii parabolice. [...] Reprezentativă pentru rezolvarea epică și pentru exploatarea efectelor narative este *O dragoste ca o primejdie***,** trimițând spre tehnicile imaginarului stăpânite de Mircea Eliade, propunând o incursiune în timp ce-i poate sta la îndemână și unui rutinat funcționar fascinat de curajul unui confrate din veacul trecut,

salvat de la plictisul birocratic prin spec-tacolul imaginii fotografice."

Mihaela Dumitraşcu,
„Renaşterea bănăţeană", iunie 1997

„Între criza de identitate specifică oricărui poet modern şi afirmarea unei mult râvnite conştiinţe literare, Veronica Balaj edifică o artă poetică în care cuvântul-cu-pereche (EU-TU) asistă existenţa în pluralitatea dimensiunilor ei, înlocuind figuraţia metaforelor desuete cu o fluenţă muzicală. Eul liric al Veronicăi Balaj poate fi dominat şi reinventat de *amintiri/ dureri/ pierderi/ iubiri* (ne)împlinite.

Iubirea aproapelui este înţeleasă ca o relaţie de trecere-metamorfozare (între EU şi EL): *„aş vrea/ paşii să ţi-i pot număra/ dar/ se amestecă/ şi nu mai ştiu/ dacă vii, sau pleci.../ arătai bine în albastru/ ţi-o spun eu,/ umbra ta fidelă înzecit*." *(Umbră cu sufletul împăiat).* [...]

Organicitatea e legea supremă a sentimentelor enunţate. Autoarea nu iubeşte leneşele demersuri cognitive. Maniera şi tehnicismul ei conceptual, abordarea abruptă a realităţii lumeşti sunt suplinite de o spontaneitate juvenilă, de gravitaţia senzaţiilor simple şi curate: *„zilele croite/ (neîndoielnic fără greş)/ după binele/ din cer;/ mister/ la mine ajung/ guşterii lihniţi;/ de frică mă refugiez/ să ascult concertul din sufletul meu. (Ziua nu e un concert. E o părere sonoră*). [...]

Multă muzicalitate (povestire cântată) ne oferă *Ritualurile* Veronicăi B. Sfioasă, blândă, arogantă pamfletistă, poeta îşi prepară versurile într-un mojar de senzaţii peste care adaugă picături din: „oglinda kilometrică" a tuturor femeilor-iubite-dar-singure."

Rodica Draghincescu,
„Arca”, nr. 8–10, 1999, Arad

„Veronica Balaj scrie o poezie în care îşi asumă durerea voluptoasă a propriei identităţi oglindită în propriul eu: *Sunt o oglindă hilară/ şi plouă, şi plouă.../ reflexele-n mine/ se-ascund/ m-ascund/ nod al legăturii/ dintre mine/ şi umbra de înger, ploaia...* [...] Amestecul de jubilaţie candidă şi de înfrigurare ludică străbate întreg volumul, însă se frânge echilibrul adesea pentru a împinge poemul fie în relatarea maliţioasă, fie în imagini, eclatante.

În scurtcircuitul dintre imagine şi concept, poezia Veronicăi Balaj dezvăluie, în fapt, o tensiune mai adâncă între spirit şi trup, între dorinţa de a simţi şi faptul preconceput. Visceralul resimte cerebralitatea ca presiune subînţeleasă care sincopează trăirea. Sângele trăirii, convulsiunea existenţei sunt ascunse cu grijă de poetă, parcă surprinsă de plasma organicităţii: *Vin la ea destine/ molatec dezbrăcate /ghicite/dibuite de-aia...*

Versurile scurte dau o ritmicitate poemelor care se desfăşoară dezinvolte, în lungi discursuri ale eului, iar recuzita creează scene surprinzătoare, plastice, într-un halou liric subînţeles.”

Al. Florin Ţene,
„Minerva”, nr. 78–79–80, 1998

Poetă, prozatoare, traducătoare (tradusă ea însăşi în mai multe limbi europene) Veronica Balaj propune un nou roman — *Carnavalul damelor* (Editura Hestia, Timişoara, 2005).

Titlul volumului, definindu-i intenţiile, subliniază permanenta pendulare a insidiosului joc (de „măşti") al concretului cu abstractul, pledoarie pentru emoţie şi expresie autentică. Poeta şi prozatoarea se potenţează reciproc în realizarea unui roman psihologic care revelează cititorului câte ceva din dificilele probleme cu care se confruntă femeile: probleme personale, raporturile cu bărbaţii, dragostea, singurătatea, ipocrizia etc.

Dovedindu-şi propensiunea pentru destine refulate, aflate în derivă (vezi *Baltazara,* 2001), imaginează un „studiu de caz" în care se aglomerează coliziuni de ordin moral şi afectiv cu alte destine specifice pentru o categorie tipică de alienaţi.

Personajul narator relatează la prezent evenimentele petrecute în trecut, ceea ce anulează opoziţia prezent–trecut şi dinamitează relatarea. Imagini rechemate, fortuit, din memorie emană un fel de halou nostalgic de emoţie făcând să transmită trăiri de un profund uman. Tema „migraţiei spre sine", complementară cu aceea a „nepotrivirii" cuplului, e tratată cu o înţelegere analitică marcată de un insinuant dramatism al destinului. Într-o astfel de perspectivă, realul şi visul se împletesc, se transformă într-o suprarealitate a personajului narator iar secvenţele pot fi interpretate ca transcripţii suprarealiste ale propriilor îndoieli, dureri, regrete, coşmaruri.

Mixarea destinelor celorlalte personaje ce trăiesc „carnavalul" — vertij cu trucaje — permite o dedublare expresivă între viaţa socială şi cea trăită în adâncul gândurilor private, reflectând experienţa de viaţă ce configurează condiţia femeii în societatea actuală.

Claviatură emoţională şi participativă, romanul dezvăluie esenţa înţelegerii vieţii cu urcuşurile şi coborâşurile ei.

Carte pasionantă, discurs intens supus notației fruste a cotidianității ignare, *Carnavalul damelor* developează obsesii existențiale netrucate, necosmetizate, pline de concretețe şi vitalitate, reuşind impresibila senzație de firesc. Stilul reportericesc pecetluieşte forma de redactare expusă spontaneității depline, înregistrarea a oricăror reacții ale mediului, oricât de imprevizibile, supusă preciziei şi detalierii, reproducerii monologurilor interioare ori dramatizării discursurilor.

Petre Ciobanu
„Mozaicul", serie nouă, anul IX,
nr. 9–10 (95–96), 2006, p. 14

„Noul roman al Veronicăi Balaj, *Carnavalul damelor*, Editura Hestia, Timişoara, 2005, se articulează sub semnul feminismului şi al oglindirilor.

Autoarea, poetă, prozatoare, îmbină lirismul şi observația psihologică, strategii narative şi motive de circulație universală într-o carte ce conturează un univers aparte, definit prin mască şi artificiu.

…ecou din *Mantissa* lui John Fowles, ar putea constitui una din cheile romanului"…

Dana Nicoleta Popescu
„Arca", nr. 10–12, 2006

Prozatoare cu un semnificativ exercițiu al construcției romaneşti, Veronica Balaj izbândeşte, deopotrivă, în propria poezie, într-o încercare în care experiența şi deprinderile omului de litere sunt solicitate pe paliere şi în registre de sensibilitate în care de primă importanță sunt nu raportările

livreşti, ci auten-ticitatea, trăitul, caracterul de document existenţial.

Aş reţine de aceea din versurile acestui volum odată cu simbolurile mitologice (Pan, Mercur, Iov etc.), cu scenariile şi plăcerile asumării rolurilor, regimul afectiv al confesiunii, reme-morările care vorbesc despre un traseu printr-un univers lipsit de refugii protectoare, dar parcurs la limită cu o aspră nostalgie a începuturilor, a unor limanuri edenice.

Lucian Alexiu,
Postfaţă la volumul *Poem în civil/Timeless hallucinations*,
Editura Anthropos, Timişoara, 2006

Volumul de poeme *Băutori de nepăsări*, ediţie română-franceză-engleză, Editura Artpress, Timişoara, are titlu şocant, incitant, marchează o semnificaţie afectivă…

Tensiunea poetică se situează într-o omenie caldă care naşte din gândirea şi sensibilitate…

Capacitatea de transfer nu se poate datora decât forţei interioare, temperamentului şi voinţei de eliberare prin catharsis, capătă accente viguroase şi tandre totodată într-o inhibare de clasic şi modern a expresiei concentrant-evocatoare…

Petre Ciobanu
Marginalii de critică şi istorie literară,
Editura MYM, Craiova, 2004, p. 152

„Prozatoare dinamică, poetă modernă şi postmodernă (din ce în ce mai), jurnalistă, blondă, «en grande vitesse»; cel

mai adesea cu zâmbetul/vorba pe buze, deținătoarea unui Opel alb, balanță neastâmpărată…, prietenoasă, vioaie, volubilă, descurcăreață, soția doctorului D. Balaj (Doni), voce de copil răsfățat, energică, posomorâtă, sănătoasă […], voiajând prin multe țări, iute la mânie, replicatoare, bună prietenă (când vrea…) spontană, cu inițiativă, are proiecte în toate buzunarele (şi în cele ale cordului)… prolifică dezamăgită… Îşi revine rapid, fiindcă rezistă, fiindcă iubeşte câteva specii de oameni, fiindcă zâmbeşte".

Rodica Draghincescu
Trandafiri pe trambulină (versuri), Editura Paralela 45,
Braşov–Bucureşti–Cluj Napoca, 2001, p. 80 şi urm.

„Carte pasionantă, discurs intens supus notației fruste a cotidianității ignare, *Carnavalul damelor* developează obsesii existențiale netrucate, necosmetizate, pline de concretețe şi vitalitate, reuşind irepresibila senzație de firesc".

Petre Ciobanu
Minotaurul şi floarea de crin
Editura Ramuri, Craiova, 2006, p. 53

Între vitalitatea în tonalitate debordantă a vieții conturată în volumul *Cafeneaua buchinistului*, ediție bilingvă română-franceză, Editura Vinea, Bucureşti, 1998 şi aceasta din noua sa carte, începe o aluviune de tonalități… Derularea în ritm de carusel dă stihurilor impresia unui vertij de energie: „Osteneala, fierbințeala/ pofta de-a fi nesăbuită/ stârneşte/ lătratul zilei/ cățelul pământului/ muşcă şi muşcă/ din gânduri/

mulaje de ceară topită”… (Autoarea)… preferă tehnica insinuării, a dezvăluirilor parțiale, axate pe o luciditate mereu trează… Veronica Balaj rămâne şi în poezie ca şi în proză o sentimentală cenzurată croind în stil postmodern inedite racorduri de comunicare. Acest volum este încă un argument al statutului său scriitoricesc, remarcabil deja prin izbânzile de până acum.

Alexandru Moraru
Revista „Luceafărul”, Bucureşti, iunie, 2007

…surprinde (în poezia Veronicăi Balaj) **starea de timp**, redată ca **stare de spirit** a poetei. Volumul *Poemul în civil*, defineşte, mai mult decât în alte volume, suspendarea între prezent, trecut şi viitor ca o depărtare-venire-plecare între aşteptare şi regăsire, între noapte şi zi, între clipă, minut, veşnicie: „paşii plecării”, „armistițiul viitor-prezent”, „harta depărtărilor”, „ziua — o scoică pătimaşă, vie”, „cioburi de infinit”, „jocul de-a dusul şi-ntorsul”, „secundele vin desfrânate”, „plecarea, un fel de-a leza timpul” etc.

Adriana Weimer, *Starea de timp*
„Banat”, Lugoj, nr. 9 (43), iulie 2007

În poezia doamnei Balaj se adună ca într-un creuzet al experimentelor, simboluri şi clişee de civilizație, de la toposuri mirifice (Egiptul, Babilonul, Zidul Chinezesc, Via Appia), la reflexele mitologice ale unei ființe derutate, oscilante,

„… (*Baltazara*) joacă un dublu-rol de observator şi actant, funcţionând asemenea unei oglinzi rotitoare: îndreptată spre exterior, aceasta va reflecta ineditul căminului (de bătrâni)… Orientată spre interior, eroina-oglindă va surprinde gama de nuanţe a unui suflet bogat… legătura de dragoste cu Laurean, ţâşneşte… realist, temător şi năvalnic, neaşteptat şi dureros, fragmentat şi cu atât mai firesc.

Echilibristica sentimentală pare a constitui specialitatea eroinei care, instalată la comanda unei devastatoare divizii de emoţii, se vede nevoită să facă manevre de teren în plin câmp minat al unor relaţii complicate".

Cristina Chevereşan
„Cronica", Iaşi, nr. 3, martie 2003, p. 9, 18

Nume cunoscut în mass-media bănăţeană, Veronica Balaj nu este doar un reputat jurnalist, ci şi autoarea a numeroase volume de poezie şi proză, bine primite pe scena culturală a Timişoarei. *Cu îngerul la arat* (1998), *Ritualuri de scrib* (1998), *Băutori de nepăsări* (2003) sunt câteva dintre exemplele care pot da oricând măsura sensibilităţii lirice a Veronicăi Balaj. Nici construcţiile narative de mai mică sau mai mare amplitudine nu îi sunt străine, autoarea exersându-şi condeiul atât în proză scurtă *(Ploua la Troia* — 1994), cât şi în roman *(Sărbători amânate* — 1993, *Baltazara* —2001, *Carnavalul damelor* — 2006). Prin volumul bilingv *Poeme în civil/ Timeless Hallucinations* (Editura Anthropos, 2006), Veronica Balaj îşi asigură cititorii că poezia nu este un răsfăţ al intervalelor în care epicul se află în perioada de gestaţie, ci un

mod de a fi. Simplu şi autentic, cu o proiectare nemijlocită a fiinţei în desenul liric, acest mod de a fi îndeamnă Ia asumarea expe-rienţelor de pe muchia ce separă dezo-rientarea de nostalgia modelelor ordo-natoare.

…Voluptatea onirică este înlocuită, la Veronica Balaj, de un hipnotism antinomic: căutând şi, în acelaşi timp, refuzând calea, leul rămâne suspendat în zbor, incapabil să îşi asume instinctul profund al imponderabilităţii. Şi, implicit, al luminii pe care zborul o extrage din întuneric. Ratarea as-censiunii nu este, la urma urmei, decât o amânare. Captiv între pământ şi cer, eul caută înfrigurat drumul spre Vislanda, înţelegând că reperele nu trebuie căutate în afară, pe harta atent întocmită a universului, ci înăuntru, în dinamica nevăzută a sinelui.

Graţiela Benga
„Banat", Lugoj, nr. 5 (41), mai 2007, p. 6

Prezentă activă în viaţa literară a Banatului Veronica Balaj ne uimeşte de la carte la carte. Harnică, întreprinzătoare, prolifică a publicat în cei 16 ani de la debut peste 20 de cărţi de proză scurtă, romane, poezie, unele traduse şi în engleză, franceză sau italiană, 5 ediţii separate apărute la diferite edituri din Belgia, Franţa, Italia. În proaspătul său roman *Carnavalul damelor*, Editura Hestia, 2005, ea nu se dezminte dovedind aceeaşi bună cunoaştere a sufletului feminin „prins în relaţii diverse şi pe linia unui destin sinuos, nu rareori dramatic" (Alexandru Ruja). Crina din *Sărbători amânate*, Oli şi Xenia din *Vraja himerelor*, Mira din *Învinuirea*, Elvira din *Muzeul femeilor fatale*, Vilma din *Carnavalul melancolic* şi mai ales Baltazara din romanul cu acelaşi nume, întregesc galeria

personajelor feminine din proza Veronicai Balaj, reprezentând multiplicarea la nesfârşit a prototipului femeii imaginate de autoare, fiind o proiectare nu a femeii ideale ci a femeii după chipul şi asemănarea scriitoarei — energică, sensibilă, romantică, tumultoasă, inteligentă, întreprinzătoare, luptătoare, temerară.

Rodica Opreanu
„Anotimpuri literare", nr. 54, Anul XIV, 2006, p. 6

Cunoscuta scriitoare şi jurnalistă timişoreană Veronica Balaj şi-a lansat vineri, 3 februarie, un nou roman, intitulat *Carnavalul damelor*. Cartea, apărută la prestigioasa editură Hestia, a fost lansată în premieră la Lugoj, oraş de care autoarea se simte foarte ataşată.

Veronica Balaj este nu nu-mai redactor cultural la Radio Timişoara, unde realizează emi-siunile „Carusel cultural" şi „Viaţa literară", ci şi autoare a 19 volume, dintre care amintim *Parisul fără mine* (proză, 1992), *Ploua la Troia* (proză scurtă, 1994), *Sărbători amâ-nate*, (roman, 1993), *Ritualuri de scrib* (poeme, 1998), *Cu îngerul la arat* (poeme, 1997), *Între alb şi noapte* (poeme, 1999), *Baltazara* (roman, 2001), *Băutori de nepăsări* (poeme, 2003) etc. Este laureată a premiului de Excelenţă pe anul 2000, acordat de Uniunea Scriitorilor — Filiala Timişoara.

Numeroase cărţi ale Veronicăi Bâlaj au apărut traduse în limbile italiană, franceză şi ger-mană, în ediţii bilingve şi chiar trilingve, romanul *Baltazara* fiind lansat şi la Roma, la Fundaţia Europeană Drăgan. De altfel, printre oraşele în care

Veronica Balaj şi-a lansat cărţile se numără mari metropole ale lumii, precum Paris, Bruxelles sau New York.

Despre autoare şi creaţia sa au vorbit poeta Adriana Weimer, criticul literar Lucian Alexiu, poetul Ioan Ardeleanu, scriitorul şi jurnalistul Constan-tin Buiciuc. În final, a avut cuvântul autoarea, care a spus că ritmul rapid al romanului, care se citeşte cu sufletul la gură, este inspirat din scriitura aler-tă, proprie jurnalistului.

Veronica Balaj şi-a autode-finit romanul ca fiind unul „feminist", personajul principal fiind o femeie puternică în jurul căreia se ţese întreaga acţiune.

Organizatorii manifestări au fost Biblioteca municipală Lugoj, Casa de Cultură municipiului şi editura Hestia.

Cristian Ghinea,
„Deşteptarea", Lugoj, anul XVI,
nr. 765, 9–15 februarie 2006

Frenetica Veronica Balaj, poetă şi prozatoare, deopotrivă, ne propunea recent un nou volum. E vorba despre şapte texte adunate într-o ediţie bilingvă (româno-germană), în traducerea lui Dieter-Heins Kron sub un titlu transparent şi inspirat: *De şapte ori viaţa/Sieben mal das Leben* (Editura Mirton, 2004).

…Toate prozele, spuneam, respiră un aer fantast şi, în fond, aruncă sonde într-un trecut care, dilatându-separe că ocupă ecranul prezentului. Această glisare e pe placul autoarei, oferind la tot pasul suculente comparaţii. Decenţa face loc hărmălaiei, „artiştii sadea" au dispărut, un Hans Brav al VII-lea se desparte de trecutul glorios al fa-miliei, prilejuind o tandră rememorare, desco-perind şirul înaintaşilor împietriţi. Totul se desfăşoară în paralel, suntem preveniţi: „în mintea sa şi în

realitate". Asta pare a fi chiar rețeta pro-zatoarei, pendulând cu febrilitate între con-fesiune şi rememorare, între evenimentele trăite, narate sub presiune, şi apetitul fantazărilor, deloc străină de strategiile prozei moderne. Conducând la pulverizarea eului, cum observa cineva şi supraveghind temperatura afectivă revărsată în pagină. Fiindcă, reamintim, „o herghelie de simțăminte în derută" zburdă într-o proză scrisă, părelnic, cu sufletul la gură. Să nu uităm apoi că *poeta* cu acelaşi nume peda-leză pe un lirism „oralizat" (cf. Cornel Munteanu). O poezie caleidoscopică, atrasă de directețe şi prozaism, cultivând autoscopia nemi-loasă, de vreme ce autoarea recunoaşte că ar fi „o oglindă hilară". Maniera secvențială şi am-prenta jurnalistică sunt de regăsit, aşadar, şi în acest din urmă volum, echipat cu un grupaj de referințe critice, denivelat, totuşi util şi, în consecință, tradus.

Adrian Dinu Rachieru
„Luceafărul", nr. 8/2 martie 2005

Iar *Vara himerelor* (Editura Perenia, 1996), prinde, într-un roman voit dezarticulat, cu reuşite inserții poematice această „nebuloasă interioară".

Adrian Dinu Rachieru
„Luceafărul", nr. 8/2 martie 2005, p. 6

Înarmată cu titlul de Excelență, (pe care ceremonios breasla i-l va înmâna în amiaza zilei de mâine, la „Orizont" (ei şi lui Ivo Muncian), Veronica Balaj va pleca apoi (în 21

februarie) în America. Nu ca s-o descopere, căci a mai fost pe-acolo, ci ca să se întâlnească cu români.

Veronica Balaj va realiza interviuri u fiecare dintre scriitorii cenaclului românesc din New York, pe are le va difuza la Radio Timişoara şi le va publica apoi într-o carte. Ea este invitată şi la Festivalul de carte de la New York, în cadrul căruia va avea loc şi o prezentare carte românească, organizată de Centrul Cultural Român din New York. La invitația directorului Coriolan Babeți, poeta timişoreancă îşi va lansa la Centrul Cultural Român volumul bilingv de versuri *Între alb şi noap-te*, apărut la Editura Au-gusta, pe care îl va pre-zenta preotul Damian. După ce va fi citită de americani, cartea va fi lansată de blonda-i autoare şi acasă, la Timişoara.

Simona Popovici
„Agenda zilei", Anul VI nr. 38 (1.318),
joi 15 februarie 2001 p. 11

Zilele trecute, la Filiala Timişoara a Uniunii Scri-itorilor din România, a fost pus în discuție romanul *Carnavalul damelor* sem-nat de Veronica Balaj. Cartea, a 20-a de autor a cunoscutei prozatoare, poetă şi traducătoare, dar şi realizatoare de emisiuni la Radio Timişoara a stârnit un viu interes. Moderatorul întâlnirii a fost scriitoarea Maria Pongraz.

Romanul este modern, are substanță clasică, reflectă viața femeilor şi este scris într-un limbaj aproape sofisticat. Dialogul, mono-logul şi descrierile sunt într-un limbaj urban, elip-tic, percutant. Fraza te acroşează, ca stil permanent al limbajului.

Despre carte şi autoare au mai vorbit şi criticul Rodica Opreanu, scriitorul Ion Marin Almăjan şi poetul Eugen

Dorcescu. Din roman a citit actorul şi poe-tul Doru Iosif fragmente care au scos, încă o dată, în prim plan femeia.

Petru Vasile Tomoiagă
„Timişoara", marți, 14 februarie 2006 p. 5

O nouă carte a apărut cu un titlu provocator — *Carnavalul damelor*.

E un mod al scepticismului practicat de-a lungul romanului care-o prinde bine pe Veronica Balaj din punct de vedere al unui „dincolo" greu de numit. Ea zice cam aşa: „Să-ți salvezi înfățişarea de îmbrăcămin-te... E un scop nobil. Sau măcar esen-țial". Asemenea atingeri în fața esen-țialului existențial, Veronica Balaj ştie să le aşeze exact acolo unde lasă loc pentru o altă înțelegere.

Toate acestea recomandă romanul ca un sever act al actualității şi nu pentru că se petrece azi fie în țară, fie în Spania, fie în oricare altă perspectivă europeană, cât ca o meditație însăilată în text.

Mircea Şerbănescu
„România liberă" (Ediția de Transilvania – Banat),
marți, 25 aprilie 2006

…Roman – jurnal „analitic" şi „poliedric timp", cu măşti de carnaval… romanul Veronicăi Balaj *Carnavalul damelor* (Timişoara, Editura Hestia, 2005) apelează la formula psiho-roman-jurnalului obținând deosebite rezultate, atât în cele două planuri naratologice (planul trăirii femeii-mare şi

planul retrăirilor cu măşti preponderent feminine, ca pentru carnaval.

…(Matilde) se desfăşoară într-un spațiu al cunoaşterii sinelui, în partea a doua, eroina excelează ca *reflector într-un spațiu naratologic al cunoaşterii de sine*.

Ion Pachia Tatomirescu
„Orient Latin", nr. (48), 2006, p. 26